

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njej, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnine, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petifreze za enkrat 18 vin, ač kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zabave vsaka petifreza 24 vin, izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Naše čete v Italiji.

Obletnica laške vojne napovedi.

„Laški kralj mi je napovedal vojsko.“ S temi kratkimi, a značilnimi besedami, iz katerih zveni vse ogorčenje nad laško nezvestoto in nepoštenostjo, je naznanil naš presvitli cesar svojim narodom, da mu je Lah dne 23. majnika preteklega leta napovedal vojsko. Zadnji terek smo torej obhajali obletnico.

Če se ozremo nazaj v preteklo leto, objokujemo smrt marsikaterega naših hrabrih vojakov, ki je moral v bojih z Italijani storiti smrt za domovino. Skoda je vsakega, toda to zavest imamo, da njihova kri ni tekla zaman. Njihovo junaštvo je zabranilo dohod Italijanov na našo zemljo. Petkrat so poskusili predreti naše vrste, toda petkrat so bili odbiti. Naši so vstrajali, četudi je bil Lah mnogo močnejši.

Mi Slovenci in Hrvati imamo tudi slaven delež na izvršeni obrambi. Lah je nameraval, kakor vemo, skozi Gorico korakati na Dunaj ter se v Trstu in Ljubljani le toliko ustaviti, da bi malo pojužinal. Tedaj je naš cesar poklical polke iz Dalmacije, iz Kranjske in Štajerske, da branijo ogroženo domovino. polki, ki so stali takrat v Galiciji, so smatrali ta poziv za darilo in dobroto ter se izkazali hvaležne in vredne. Pod vrhovnim vodstvom presvetlega nadvojvode Evgena in pod neposrednim poveljstvom hrvatskega generala Borojeviča so zadrževali celo laško armado, ki je hotela čez Sočo ter jo ob priliki tudi pošteno naklestili. Na Dohodobu je bil uradno pohvaljen 87. spodnještajerski pešpolk, pri Oslavju 17. kranjski pešpolk in tudi drugi naši polki niso zaostajali v hrabrosti in z uspehi. Kar pa so storili bratje Dalmatinci na Podgori in pri Plaveh, o tem govori že ves svet, najbolj pa — Italijani.

In te dni obhajamo obletnico. Hvala dobremu Bogu, obhajamo jo s povzdignjenimi srei. Naša ar-

mada je ravno te dni ovrstila obrambo nasproti Italiji ter začela napadati in prodirati. Uspehi niso izostali. Vsako vojno poročilo nam prinese vest o novih uspehih na naši strani in o novih izgubah na laški. V Tirolah, kjer se ob levi strani armadne skupine, kateri poveljuje naš bodoči cesar, priljubljeni nadvojvoda Karl Franc Jožef, bori tudi naš graški armadni zbor — torej tudi naši slovenski fantje in možje — smo prekorali že laško mejo ter si pridobili na laški zemlji prostora.

Lahi so nameravali dan 23. maja obhajati zelo slovesno in šumno. Toda dogodki v južnih Tirolah so jim vzeli veselje. Vse slavnosti, veselice in zborovanja so odpovedali. S strahom gledajo proti tirolski meji, odkoder beži na tisoče beguncev v gornjeitalijanska mesta ter prosijo kruha in strehe... Begunci — to so slavnostni gosti pri slovesnostih na čast vojni obletnici.

Dal Bog popolno zmago našem orožju!

Delavnica za invalide.

Po vrlo urejevanem koroškem „Miru“ prinašamo:

Pri Dunaju je zadnje leto nastalo čisto posebno mesto z novimi poti, vrtnimi nasadi in drevjem. Prebivalci tega mesta štejejo sedaj 4000, vsi so vojni invalidi z eno roko, eno nogo, mrtvoudi. Nad 100 kolib se v enakomerni razdalji razprostira na veliki ravnini in sredi njih se dviga prostorna lesena cerkev, na zunanji z eternitom pokrita. Invalidi, ki se tu nahajajo, so takšni, s katerimi imajo še kake opravke zdravniki ali pa se pripravljajo na nov poklic v čisto novih razmerah. Če je vojak izgubil kak ud, roko ali nogo, dobi umeten nadomestni ud, ki se imenuje proteza. Invalide poučujejo pred vsem v tem, kako da se rabijo umetni udje in kako jih morejo, če ni kaj v redu, sami popraviti.

Pohabljeni z eno nogo znajo že po dveh dneh s pomočjo palice prav dobro hoditi. Po velikem delu kolibe niso nič drugega kakor zelo prostorne delav-

nice, v katerih se invalidi za vse mogoče poklice zopet urijo. Marljivost Avstrijca je tu napravila zavod, kakor ga ni enakega v Evropi. Nič manj kakor 40 delavnic za vsa mogoča rokodelstva se vrsti tu druga za drugo. Tukaj se vidi, kako je zdravilstvo v zvezi z moderno tehniko čudovito napredovalo.

Te takomenovane invalidske šole imajo več ali manj dvojni namen. Če so invalidi odpušteni iz bolnišnice, ostanejo pogostoma deli rok in nog mrtvi in če potem človek sistematično ne vadi teh mrtvih udov, tako se udje vedno bolj pohabijo in človek postane za vsako delo nezmožen. Zato ima del teh šol namen, da pomaga pohabljenca napraviti ude zopet gibljive. Če prideš n. pr. v mizarstvo delavnico, mrgoli tam kakor v mravljinjaku. Vsak mož ima poseben oblič z nastavkom, tako da more nastaviti tudi mrtvo roko. Z vednim gibanjem z obličem pride tudi v ude mrtve roke nekaj življenja, vedno več, roka se krepi, kos za kosom se odstranjuje od nastavka, dokler roka ni zopet popolnoma gibljiva in oblič normalen.

Posebna delavnica z najmodernejšimi stroji je zopet za take, ki se hočejo v mizarstvu popolnoma izučiti. V šestih mescih, navadno pod navodili kakega mojstra, se invalid toliko izuči, da si more tako precej služiti vsakdanji kruh.

Cele tri ure, pripoveduje neki mož o svojem ogledovanju teh delavnic, sem romal iz delavnice v delavnico. Tu je čevljarija, kjer neki Predarlžan prav veselo nabija podplate in z eno roko izorno suče čevljarsko orodje in uporablja čevljarske stroje. Potem so tapetne vadnice, kjer celo enoroki s pomočjo kleščastega nastavka čisto dobro opravljajo tapetarsko delo. Našel sem enoročnega stavca, ki je na vprašanja, kako da gre, odgovoril, da prav izorno. Upal je celo, da bo z eno roko zopet lahko postal strojni stavec. V fotografski šoli je bil celo mož z eno roko in eno nogo, ki je svoj posel prav dobro razumel. So tudi posebne, risarske, modelirske in podobarske šole. Tam sem videl nekega Slezijca, ki je izprva skoro obupal. Hotel se je umoriti, pa po daljšem prigovarjanju je poizkušal slikati z eno roko. Od tedaj so pretekli trije meseci in danes je mož prav dobre volje, slika pridno in dela najlepše risbe. S potrpežljivostjo in vstrajnostjo gre vse.

Zelo zanimiva je tudi šola enorokih za pisanje. Učitelj sam je enorok, ki ne uči ljudi samo pisati, ampak jim kaže tudi praktične prijeme, kako si sami lahko obujejo čevlje, hlače in suknjo. V tem od-

LISTEK

V društvu.

Ortica; spisal Ivan Solnce.

Sestnajstletni Mihael Brumen je gledal svet že skozi svoja lastna očala. Oče Janez je bil mrtev, mati Ana je ostala vdova, in tako je moral začeti Mihael samostojno misliti in preudarjati, kako mu je gospodari z očetovim posestvom.

Kadar so se v nedeljo popoldne shajali vaški fantje pri Zadravčevem Karlu, mu je jasno stopalo pred dušo prepričanje, da ne spada več v njih krog. Njih pogovor mu je bil preotročji, prelahkomiseln. A tudi med može, ki so se zbirali najraje pri starem Mlinarju, se si ni prav upal. Tiho bi moral med njimi sedeti in zdelo se mu bi, da ga vprašajo z očmi: Kaj pa to drevesce med starimi hrasti? Vendar pa je bil prepričan, da je njegovo mesto med njimi, ki govorijo resno in tehtno ter gledajo naprej.

Ostal je torej doma ter vzel v roke časnik, ki se ga ni imel časa prečitati. V nedeljo bo pri cerkvi sv. Marka društveno zborovanje. Ni še bil pri nobenem takem zborovanju. Sedaj je gospodar in treba je, da vidi in čuje, kaj se po svetu godi. V nedeljo bo šel v društvo.

Večernice so minile. Mihael Brumen je stopil iz cerkve, si otepel zaprašena kolena ter si popravil

klobuk. Gospod kaplan je hitel v župnišče, da je površna suknja v zraku letela za njim. Pred šolo pa je stal mladi učitelj Strelec s pevskega notami pod pazduho ter z zadovoljstvom gledal ljudi, ki so se vsipavali iz cerkve. Ljudje so se mirno pogovarjali med seboj ter čakali. Le nekaj otrok je oziraje se na vse strani in se sladko smeje odhajalo ter z glasnimi koraki nedeljskih čevljev ubralo svoja pota proti domu. Gospod kaplan je stopil iz župnišča v navadni obleki, brez talarja. Med ljudstvom pred cerkvijo se je zganilo:

„Že gredo! Pojdimo!“ V manjših in večjih skupinah so se ljudje spuščali proti Kočmutu, kjer je bila društvena dvorana. Mihael Brumen je šel sam. Bil je vznemirjen. Šel je prvokrat pot v društvo. Ni bil ud. Ali bo ga kdo kaj izpraševal? Hučega ne more biti. Nekaj mu je govorilo, da mora iti to pot. Obrniti bi se ne mogel več.

V društveni dvorani se je postavil ob zadnjo steno. Njegovo radovednost, ki ga je silila naprej, je premagala umljiva nesigurnost ob prvem obisku. A oko se mu je na široko odprlo ter se hlastno napajalo z novimi slikami in prizori.

Na odru je stal Košarjev Jernej, društveni predsednik, ter resno gledal proti gospodu kaplanu, ki se je posvetoval z učiteljem Strelecem zaradi petja. Košarjev Jernej je bil sobni slikar in je več čital kakor drugi ljudje. Slovensčino je govoril tako pravilno kakor gospod kaplan na prižnici. Šolski otroci so se radi norčevali iz njegove skrbno počesane govornice. Mihael Brumen ga je spoznal, ko je prišel k njim

iskati narodnih noš, starih slik in drugih starin za Zgodovinski muzej v Mariboru. Ni razumel, kaj je govoril, toda dobil je utis, da so bili njegovi nazori modri, višji od nazorov, ki jih je slišal vsak dan ter da Košarjev Jernej res več ve in blažje čuti ko mnogi drugi. In njegova pravilna govorica se mu ni zdelala več čudna. Pristojala mu je dobro kakor nedeljska suknja.

Okoli gospoda kaplana in učitelja so se začeli zbirati pevci in pevke. Čirčev Francelj je pačil svoj obraz, krivil zgornji del svojega telesa in za vsako besedo se mu je okolica, ki ga je slišala, nasmejala. Mihael Brumen ga je dobro poznal. Hodil je mimo njihove hiše k maši. Mihael Brumen se je bil majhen in gledal je preko plotu na cesto ljudi, ki so šli mimo. Prišel je tudi Čirčev Francelj, stopil k njemu ter ga vprašal, kako se piše. Mihael mu je že vedel odgovoriti na vprašanje. Tedaj mu je Čirčev Francelj rekel: Jaz pa sem čirčar, v naši fari največji gospod. To so bili menda prvi rimani stavki, ki ga jih ni naučila mati. Zapomnil si jih je za vedno.

Zelo važnega se je delal Stramičev Jože. Vzel je gospodu učitelju pesmarice in sekirice, jih s strokovnjaškim očesom prelagal, listal in nanovo urejeval. Večkrat je pogledal čez ljudi proti zadnjemu oknu in se nasmešnil. Tam so stali sosedni fantje in dekleta. Bil je zadovoljen, da so ga opazovali. Ugaljal pa je Mihaelu Farkašev Jože, ki je tudi stal med pevci. Ravne postave, resnega obraza je s svojim velikim žarkim očesom mirno gledal po celi dvorani. Kakor da bi vsak dan imel toliko ljudi pred seboj.

delku je posebna razstava s krasnimi lepopisnimi deli. Poseben oddelek se peča s strojnim pisanjem. V šestih mesecih se enoroki tako izvežbajo, da pisalni stroj že čisto dobro obvladajo.

Čudovito znajo enoroki ali invalidi sploh vse ude porabljeni za delo. Ljudje se kmalu nauče, kako si morejo pri svojem delu pomagati. Spremljajoči me vladni svetnik je pripovedoval, da zlasti v kovačnici dosegajo neverjetne uspehe. Ljudje z mrtvičnimi pojavi na eni roki izprva seveda nobenega težkega klada niso mogli dvigniti; videl sem pa, kako so sedaj najtežja kladi vihteli. Pojavi mrtvičnosti izginejo popolnoma. V posebnih šolah se jih mnogo uči za zobotehniko ali frizerje. Imajo tudi pletarnico, sodarnico, krznarnico, knjigovoznico in tkalnico. Tudi je cela vrsta teoretičnih šol, meščanska, trgovska in poljedelska šola itd. V zadnji kolibi je bil zbor invalidov-godcev, 40 mož, ki so mi v čast zagodili tako korajžno kakor vsaka vojaška godba.

Nič manj kakor 1700 mož je vsak dan v teh delavnicah zaposlenih in kakih 8000 jih je že dovršilo te invalidske šole in se že preživljajo v svojem poklicu. Te invalidske šole so v enem letu dobile okrog 52.800 naročil in vsak dan jih še prihaja po 120 do 130. Ravno te šole imajo velikanske, skoraj neverjetne uspehe, celo pri takih, ki nimajo važnega uda kakor roke ali noge. Da dobijo ljudje večje veselje, se delijo tudi premije. Izobrazujejo se tudi teoretično — skratka, stori se vse, da se iz ljudi, ki so za domovino izpostavili svoje življenje in žrtvovali zdrave ude, napravi zopet delazmožne in popolne državljane.

Uradno popisovanje obdelanih zemljišč.

Popisovanje žita se bo vršilo tudi letos. Vlada je storila vse potrebne korake, da se to popisovanje vrši še bolj natančno kot lansko leto. Poljedelsko ministrstvo je v to svrhu odredilo najprej popisovanje obdelanega polja po uradno nameščenih števnih komisarijih. Za komisarije so navadno imenovani župani ali učitelji. Občinski uradi bodo morali sodelovati pri poizvedovanju obdelanega polja, da tako vlada dobi najvažnejšo podlago za poznejše popisovanje žita: seznam nasajene ali posejane površine njiv.

Uradni (zeleni) namestniški razglasi, ki so nabiti po občinah, pozivajo „poljedelce, njih žene ali druge, ki samostojno vodijo gospodarstvo za odsotne poljedelce, da si takoj preskrbijo zemljiško-posesne pole ali drugačne dokaze za izmero njih zemljišč, ki jih obdelujejo, najsibodo to lastna ali v zakup vzeta; te pripomočke bo treba pri poizvedovanju predložiti števemu komisariju. Kdor nima zemljiško-posesne pole, si mora isto pravočasno omisliti. Izmera posameznih parcel se lahko ugotovi tudi z vpogledom v občinski parcelni zapisnik. Občinsko-uradno potrjeni izvlečki iz parcelnega zapisnika nadomestijo zemljiško-posesno polo.“

Tako namestniški uradni razglas. Okrajna glavarstva pa so še posebej naročila občinskim uradom, da naj za uradno popisovanje pripravijo tekom 14 dni natančen, po številkah urejen seznam vseh v ta-

mošnji občini stanujočih poljedelcev ali zemljiških najemnikov. V ta seznamek se morajo vpisati tudi posestniki, ki imajo polja v kaki drugi občini, katera se mora v seznamu navesti. Nadalje je spisati seznamek posestnikov, ki stanujejo zunaj občine, a obdelujejo v tej občini ležeča zemljišča. Sestaviti se mora tudi seznamek vseh zakupnikov (najemnikov, viničarjev itd.) obdelanih zemljišč v občini. Veleposestniki, ki imajo dele svojega polja oddane v najem, morajo napraviti natančen seznam imen najemnikov, in površino dotičnih zemljiščenih kosov. Občinski urad mora vse te seznamke pozneje oddati števemu komisariju. Občinski uradi morajo v red spraviti zapisnik občinskih parcel ali pa si ga preskrbeti pri evidenčnem uradu okrajnega glavarstva (davkariji). Pri popisovanju obdelanih zemljišč se bo zahtevalo, od vsakega posameznega posestnika ali najemnika, da označi, kake vrste nasada ali žita ima na tej ali drugi parceli.

Tako določajo dosežani uradni razglasi. Kakor pri vseh dosežanih uradnih popisovanjih, tako se bo moral vsak, ki poseduje ali obdeluje kak kos zemljišča, tudi tokrat pokoriti uradni zahtevi. Dovoljemo pa si k tej štetvi pristaviti nekaj opazk.

1. Malokateri posestnik ima natančno sestavljeno zemljiško-posesno polo; 2. najemniki pa takih pol sploh nimajo; 3. pri občinskih uradih so parcelni zapisniki silno pomanjkljivi in površni ter zastareli; 4. na eni in isti parceli je posejanih ali nasajenih več vrst žita ali okapavin; 5. natančna površina posameznih obsejanih ali obdelanih kosov zemljišč se da težko natančno določiti; 6. posamezne parcele so se tekom let povečale ali zmanjšale ali pa združile; 7. mnogo njiv se je ponekod opustilo, drugod pa so se zopet napravile nove. Radi tega bo silno, silno težko dobiti le količkan natančen seznam obdelanih zemljišč. Opozorjamo glavarstva in namestnike na to dejstvo. Seznam, ki ga hoče oblast na podlagi tega popisovanja dobiti kot podlago za poznejšo popisovanje žita, bo torej sigurno silno pomanjkljiv.

Našim ljudem pa svetujemo, da si pri davkariji takoj poskrbijo zemljiško-posesne pole ter da si že doma pripravijo seznam svojega obdelanega polja. Navesti se mora, koliko njiv (površinska mera) je obsejanih s koruzo, pšenico, ržjo, bobom, krompirjem itd. Naj se nihče ne izgovarja, jaz tega ne umem ali nočem napraviti. Sedaj je čas vojske in se mora vsak posameznik pokoriti uradnim zahtevam. Popisovanje po števnih komisarijih se bo vršilo mesca junija.

Nabiranje kopriv.

Kopriva, dasiravno osovražena rastlina, daje izborno predivo. Sedaj, ko ne moremo uvažati iz Rusije in drugih dežel prediva, je kopriva mnogovredna rastlina. Oblasti so izdale na prebivalstvo navodilo, kako je spravljati koprive. Uvažujemo torej pri nabiranju in sušenju kopriv sledeče:

Vrste kopriv v naši domovini. Pri

nas raste dvojna kopriva, namreč dveletna in enoletna kopriva. Prva raste posebno na senčnatih ali vlažnih krajih ter doseže visokost moža in še več, a poslednja nikdar višje kakor približno pol metra. Želi se dobiti dveletno koprivo, posebno ono, ki zraste za moža visoko in nad visokost moža. Pa tudi enoletna kopriva in taka dveletna, ki je ostala nizka, se rabi.

Kedaj naj koprive nabiramo? Kopriva se lahko žanje po leti pa tudi v pozni jeseni. Da, celo iz snega moleče, dostikrat zmrzle koprive se še dajo porabiti za dobivanje vlakna, ako se stisnejo po koncu. Ako jih je pri tleh zlomil mraz ali gnoloba in ležijo z drugimi trohnečimi rastlinami, tedaj začnejo gniti in so nerabne za dobivanje vlakna. A take neporabne rastline spoznamo iz tega, da se lahke koža njih stebela z nohti ali celo s samimi prsti odlupi in med prsti zmečka.

Zakaj in kako naj nabiramo koprive. V koži koprivnega stebela so vlakna, ki so podobna vlaknu lanu in zaradi teh nabiramo koprive. Čim daljše je steblo, tem več takega vlakna bo imelo in čim vitkejša in čim manj vejčasta je, tem lažje je dobiti vlakno. Zatorej se naj poreže koprivna stebela kolikor mogoče pri zemlji. Ker je postala divja kopriva koristna rastlina, naj se ji prizanaša. Ne sme se je iz tal trgati, ker se s tem uničijo korenine in podzemeljski razrastki, ki poganjajo nove mladike. Koprive se mora požeti (porezati) in ne izpuliti. Vrhovi ni treba porezovati.

Orodja za porezovanje kopriv so: 1. žepni nož, 2. srpi, ki so posebno sposobni, 3. kose, ki so vporabne samo na takih mestih, kjer rastejo koprive kakor na polju.

Osmukanje peres kopriv. Ker leži vlakno v stebelni koži, zatorej se listje ne potrebuje. Ono pa daje dobro krmo za živino in se lahko pokrmi. Za dobivanje vlakna je pa brez vrednosti. Zatorej se naj s požetih kopriv osmuče s prsti listje. Da bi se pri tem kdo opeknel, tega se je tem manj bati, ker, če požete koprive uvenijo in se pustijo ležati, upadejo kocine in vsled tega izgubijo svojo znano pekočo moč.

Ravnanje s semenom. Seme, ki odpada pri smukanju listja in ki je debelo kakor bučika in črno, se naj na zraku posuši in potem suho shrani, da se ob dani priliki porabi za nasajenje.

Sušenje koprivnih stebel. Če sveže koprive naložimo eno na drugo v velikih množinah, se v dveh do treh dneh vžgejo. Pri tem se vlakno uniči in postane popolnoma nerabno. Tudi daljša ležanje na mokrem škoduje vlaknu. Zatorej se ne sme svežih kopriv zlagati v kupe in jih pustiti ležati na mokrem. Za sušenje brezlistnatih stebel lahko ti služijo opekarne, v katerih se ne dela, prazni kozolci, zračna podstrešja ali tudi s strehami pokrite sušilnice. V takih prostorih se koprivna stebela pri vsakem vremenu posušijo v 7 do 10 dneh, da šumijo, in so tako sposobna za pošiljatev. Po letu se koprive lahko razgrnejo na strniščnem polju, na travniku ali na kakem drugem prostoru in sušijo kakor seno.

Zlaganje zalog kopriv. Posušena koprivna stebela se lahko, ako se jih ne odda takoj, shranijo v zračnih, suhih in ne zaduhlih prostorih. Ker posušena stebela ne gnijejo več, se lahko v takih prostorih skladiščejo v visoke kupe.

Cene in oddaja kopriv. Kako in kam je treba oddati koprive ter po kakšni ceni, se zdaj ni določeno. Ko dobimo tozadevne podatke, bomo priobčili.

Mihael se ni mnogokrat slišal govoriti gospoda kaplana. Odkar je umrl oče, je hodil k rani službi božji, katero je imel navadno gospod župnik. Gospod kaplan je s svojimi besedami vezal vedno bolj srca na se. Njegov govor je postajal resnejši, prepričevalnejši. Zdelo se je kakor da bi dvigal ljudi od zemlje.

Kaj je to? Mihael je za trenotek pridržal dihanje. To govori njemu, naravnost njemu.

„Mlad si še. Vse življenje, dolgo življenje leži še pred Teboj... Tam ob koncu Tvojega življenjskega pota stoji zvezda, žarka, svetla. To je Tvoja sreča. K njej hrepeniš, k njej se zaganjaš z vsemi silami duše in telesa. Razni kažipoti Te motijo. V mladi Tvoji duši Ti pravi nekaj, pojdi z nami, mi gremo po poti veselja, uživanja, prostosti. Naša pot je široka in tako polna nasladi. Res je, to je vesela, krasna pot! Toda pot se kmalu izgubi, zvezde ni videti več in popotniki opešajo, popadajo, se izgube v močvirjih in temi. Muha, ki pije zastrupljeni med, užiiva, toda v trenutku najsilnejšega uživanja jo objema že tudi smrt.“

Mlad si še. Stariši Te vpregajo v delo in Ti moraš na njive, na travnike, v vinograde in gozde. Prijatelji priklajajo k Tebi in Ti pravijo, pojdemo v tuje kraje, kjer je manj dela, kjer kruh ni tako trd. V tujih krajih se nam obeta več denarja in več prostosti. In grede. Očeta in matere ni več, sami tuji ljudje okoli Tebe, brez srca, brez ljubezni, brez sočutja. Tirajo Te v dim, med stroje, v temo pod zemljo. Svoje zvezde ne vidiš več. Jasne domače poljane pa jokajo za Teboj, cvetlice na travniku žalostno gledajo, zakaj ni domačega sina od nikoder, da bi jih vzeli seboj in v vinogradih in gozdovih se celo čričkom in tičicam zdi čudno, da ne prihaja k njim nič mladih ljudi. Naša zemlja je tako lepa, a sinovi jo zapuščajo. Radodarno odpira vsakemu svoje darove,

Nikogar ni iskal, nikomur se nasmehoval, a vendar je bil najlepši fant med vsemi.

Pevke so bile živahne. Vedno so imele kaj vprašati gospoda kaplana ali gospoda učitelja. Naglo in s pretrganimi opazkami so se pomenkovale med seboj, se smejale, obračale in ozirale po ljudeh in se zopet smejale. Le Nemčeva Trezika je bila mirna. Držala je v rokah knjigo ter pogledovala vanjo kakor Mihael, ko se je učil katekizem.

Dvorana je bila polna! Vroč vzduh je nastal v njej. Govorjenje je postajalo vedno glasnejše. V posameznih skupinah se je vzdignil kratek, in glasen smeh. Košarjev Jernej je stopil korak bližje proti pevcem in bolj z očmi nego z glasom je vprašal:

„Gospod kaplan?“ Kaplan mu je priklimal. Košarjev Jernej je stopil k mizi in pozvonil. Tihota. Mihael Brumen se je pomaknil med rameni pred njim stoječih mož, da je boljše videl na oder.

Košarjev Jernej se je z obema rokama uprl v mizo ter začel govoriti. Pozdravil je navzoče ter povdarjal veliko važnost društev. V njih, a ne v gostilnah leži bodočnost posameznega in vsega ljudstva. Z omiko razveseljujmo svoja srca, ne z alkoholom! Mihaelu so se zdele besede o gostilnah pametne in v srcu jim je pritrjeval. Iz njihove vasi popiva samo Frgan, za to pa njegova kmetija razpada. Še njegov oče je kupil pred leti Frganovo njivo na Tratah za nizko ceno. Tudi nima Frgan v vasi nobene veljave. Vendar kaj je omika? Kdo je v vasi za omiko? To je bilo Mihaelu nejasno. Toda za razmišljanje ni bilo časa. Med tem so stopali pevci na oder in se razvrščali. Pevke so le tuintam pogledale na ljudi, si kakor namenoma popravljale robce, lase in obleko ter pokasljevale. Pevci pa so z dopadenjem zrli v ljudstvo in se držali na smeh. Čirč Francelj je na široko odprl usta, jih zopet zaprl in pokazal ljudem vse svoje zobe. Občinstvo je sprejelo ta prvi pevski poskus s

splošnim, odkritosrčnim smehom. V tem je stopil gospod učitelj med pevce, zamahnil z roko in pesem se je začela.

Pesem je Mihaelu prijetno zvenela. Toda njegove misli so se bavile z gospodom učiteljem. Vsi pojejo, a učitelj je več kot drugi pevci, on je njih voditelj. Kadar vzdigne roko, se začne pesem, kadar krepkeje zamahne, pojejo glasneje, kadar zaspano potegne z roko po zraku, glas pojema. Več je voditi, kakor se dati voditi. Kako bi bilo lepo, če bi on vaščanom kaj povedal, vzdignil roko, in vse bi se tako zgodilo. A mlad še je. Drugi več vedo. Rasti bo moral in več, mnogo več vedeti. Ali je to omika? ... Pesem je bila končana. Mnogi ljudje so ploskali, drugi pa so se smejali ploskanju, a s pesmijo bili zadovoljni.

Ej, zdaj je nastopila Nemčeva Trezika! Ženska na odru, malo čudno se mu je to zdelo. Posmeh mu je priplaval na ustna in res prav radoveden je bil, kaj bo ta povedala. „Domovini.“ Zložil Simon Gregorčič. O vdova tožna, zapuščena, ti mati toliko sirot... Lepo je govorila ta Trezika! A tako žalostne besede! Mihaela je zgrabilo pri srcu. Vdova tožna, zapuščena, to je njegova mati. To je njihovo posestvo. Sirote so vsi, ki so ostali za očetom... Trezika je ginjeno končala: Bog čuvaj dobrotljivi te, Bog živi te. Bog živi te! Mihaelu so besede šle k srcu. Drugi so ploskali. Njemu se je zdelo potrebno, da sedaj tudi on ploska. Toda bilo je že prepozno. Zopet petje. Mihael pa je mislil na dom, na mater, na sirote...

Gospod kaplan je nastopil. Bil je velik in lep človek. Ni še bil dolgo pri njih in ljudje so govorili, da tudi dolgo ne ostane, ker ga škof hočejo imeti v svoji bližini. Začel je govoriti lahkotno, smehljaše, živahno. Srca vseh so se odprla. Tihota je nastala. Vse je poslušalo kakor sladko omamljeno.

Italijansko bojišče.

Dva četa naše armade stojita že na italijanskih tleh: vojna skupina prestolonaslednika Karol Franc Jožefa in naš graški armadni zbor. Prestolonaslednikova skupina prodira po gorovju med dolinama Lain in Astacha, graški zbor pa severno po gorovju med Astachovo in Sugansko dolino. Prestolonaslednikova skupina prodira proti mestu Arsiero, od katerega je oddaljena samo 5 do 6 km. Vojaki prestolonaslednikove skupine so že prekoračili vse višine in že gledajo v italijanske ravnine. Smer, v kateri prodira sedaj graški zbor, kaže proti mestu Asiago. Dolgost fronte, na kateri prodiramo, znaša okoli 30 kilometrov.

Kar doprinašajo sedaj naše čete na južnem Tirolskem, je veličansko. Pregnati so morale sovražnika z gor, ki so blizu ali celo nad 2000 m. visoke. Tako je Monte Verena, katerega je zavzel naš graški armadni zbor, 2018 m visok.

Dosedaj smo ujeli v južnih Tirolah 23.885 Italijanov, med njimi 482 častnikov ter 188 topov.

V Italiji vlada velika pobitost. Časniki tlašajo ljudstvo, da bo Kadorna že ob pravem času zadržal Avstrijce. Bomo videli!

Naše uspešno prodiranje v južnih Tirolah.

Vojni dogodki v južnih Tirolah so se od naše ga zadnjega poročila sledeče vrstili:

Dne 17. maja se naše čete zavzele z napadom med dolinama rek Astah in Lain (izhodno od Rovereta) mejni greben Maggio ter so se južno od reke Lain polastile višine Costa bella. Južno od kraja Moseri (južno od Rovereta) so se Italijani pri višini Zugna torta sicer ustavili, a so bili zopet pregnani naprej.

Dne 18. maja so naši odbili šest laških napadov na gorski greben Armentera (južno od Suganske doline). Naše čete, ki so prodirale med dolinama Astah in Lain pod vodstvom prestolonaslednika Karola Franca Jožefa, so podile sovražnika na celi bojni črti in so se naslednji dan (dne 19. maja) zjutraj polastile italijanskih oklopnih trdnjav Kampo Molon in Torara (na italijanskih tleh jugoizhodno od Rovereta). Med dolinama Lain in Brand so dosegle naše čete severni rob gorovja Kol Santo (visoko 2116 m). V dolini Adiže so morali Lahi izprazniti kraja Marco in Mori (južno od Rovereta).

Dne 19. maja so udrle naše čete v Suganski dolini v kraj Rundschein (Roncigno). Na pobodu Armentera so se naši polastili višine Sasso Alto. Na italijanskih tleh, izhodno od osvojene utrdbe Kampo Molon so naši zasedli vrhove gor Toneca, prelaza dela Vena in Monte Melignone. Italijani so se tukaj sicer nekoliko ustavili, a so bili kmalu odbiti. Ta dan so naši tudi prepodili Lahe z višine Kol Santo.

Dne 20. maja so se boji razširili tudi dalje proti severu. Čete III. (našega) armadnega zbora so uspešno napadle italijanske postojanke na gorovju Lavarone. Vrh gorovja Armentera je prešel v našo last. Karl Franc Jožefove čete so izhodno od Kampo Molona zavzele gori Cima de Lagi in Cima di Mesote. Pregnali smo Lahe iz obmejnega prelaza Barko-

la (jugoizhodno od Rovereta). Z gore Kol Santo so prodrli naši v bližino gore Pasubio (2236 m) ob laški meji.

Dne 21. maja so se naši uspehi še izredno povečali, italijanski poraz je bil še hujši. Ta dan se je proslavil posebno naš graški armadni zbor, naši slovenski vojaki. Zavzeli smo celo italijansko postojanko na gori Lafaun (Lavarone). Dalje proti jugu je prešla v našo last višina Cima Mandriolo (ob meji). Skupina našega prestolonaslednika je zavzela italijansko bojno črto Monte Tormeno—Monte Majo (južno od utrdbe Kampo Molon) in izhodno od prelaza Barkola.

Dne 22. maja je prodiral naš graški zbor v Suganski dolini. Lahi so zbežali z Borga in zapustili mnogo plena. Naši so Laha zasledovali, prekoračili mejo ter zavzeli laško utrdbo Monte Verena. V Brand dolini so naši prodrli do Chiese. Prestolonaslednikova vojna skupina se nahaja samo 5—6 km od notranjih utrdb mesta Arsiero, ki leži že v dolini na italijanskem.

Naši letalci v Italiji.

Ne mine skoraj dan, da bi naši letalci ne podeli v Italijo ter obmetavali kolodvore in vojaška zbirališča z bombami. Poroča se, da so bombe v Trevizu in Čedadu na tamošnjih železniških križiščih napravile tako škodo, da je bil promet za več dni ustavljen.

Slava naši artileriji!

Vojna poročila, ki dohajajo poleg uradnih obvestil s tirolske fronte, soglašajo v tem, da gre naši vrli artileriji pri naših uspehih v južnih Tirolah velik delež. Vojaški strokovnjaki, ki poznajo tirolske gorske postojanke in bližnje laške utrdbe, na primer Kampo Molon, se naravnost čudijo, kako so mogle naše čete v tako kratkem času zavzeti celo vrsto takih naravnih in umetnih utrdb. Artilerija je sovražne postojanke, ki bi jih naj infanterija zavzela, po več dni neprestano srdito obstreljevala in tako omogočila, da so bile po vrsti zrele za napad. Infanterija pa je zopet pri naskokih na izredno visoke gore vršila čudeže junštva in vstrajnosti.

Velik plen.

Naše čete so v južnih Tirolah v času od dne 15. maja, ko smo začeli napadati, pa do torka, dne 23. maja, ujele 23.885 mož, med temi 482 italijanskih častnikov. Uplenili pa smo Lahom 188 topov in blizu 100 strojnih pušk. Med topovi je večje število težkih, 28 cm haubic. Vojni poročevalci pravijo, da so Lahi na mnogih postojankah ob času našega prodiranja popustili vse in so bežali, kar so jih noge nesle, ali pa so se morali udati.

Naši že gledajo v Lombardijo.

Avstro-ogrške čete že vidijo z gor pri Arsieri v lombardsko ravnino. Z daljnogledom že dobro razločujejo vse podrobnosti v Vičenci in Padovi. Kdor pogleda na zemljevid, uvidi takoj, kake veličanske posledice bi imelo, ako mi z vso silo proderemo v lombardsko ravnino. Laško vojaštvo ob koroški in soški fronti bi bilo ujet. Zato je pričakovati tukaj hudega odpora od strani Lahov.

Kadorna kliče na pomoč.

Iz Pariza poročajo, da Kadorna že od pretekle srede sem kliče na pomoč svoje zaveznike. Zahteva

Zdelo se mu je, da ne stoji več na zemlji. Čutil je neko moč v sebi, s katero bi sedaj izvršil vsako, tudi najtežavnejše delo. Hočem, mu je nekaj govorilo, hočem, da bo tako, kakor sedaj gledam svojo prihodnost... Tvoja volja vsak dan krepkejša, to je prava omika... da, tudi to je rekel gospod kaplan.

Zborovanje je minilo, Mihael Brumen je šel domov, sam, a poln misli, čustev, načrtov in sreče...

Zvečer, ko je bilo vse delo opravljeno, je sedel na klop pred hišo. Gledal je v čisto, zvezdno nebo. Omočenost s popoldneva ga je že minila. Videl je zopet, da je še mlad, neizkušen, brez moči, da še niti ne more k staremu Mlinarju v družbo odraslih vaščanov. Kako visoko in široko je razpeto nebo nad njim. Kje je njegova zvezda? Ali bo prišel do nje? Premalo moči, preveliko ovir.

Vendar bi bil rad vsak dan modrejši, krepkejši v volji, poštenejši v življenju, ter srečen s svojo materjo. Ali bo to mogoče? Kako naj začne?

Čutil je v svojem srcu nemoč, nekaj ga je zasklelo v duši. Solze so mu stopile v oči... Neopazeno je pristopila mati.

„Zakaj solze, Mihael?“

Mati vsede k njemu in si z melko roko obrne njegov obraz k sebi:

„Zakaj, Mihael?“

„Mati, tako šibka se je moja moč za veliko gospodarstvo.“

Mati odtegne roko in zroč v daljavo reče:

„Mihael, vse bo prišlo!“

In oba sta zrla pred se brez cilja, a v njih dušah so vstajale lepe, jasno določene slike. Mlada moč in velika ljubezen sta sanjali skupaj.

ofenzivo v Alzaciji, v Bukovini in pri Solunu, da bi tako Italijani dobili zopet malo zraka in mogli dihati. V Parizu pa Kadorna baje niso naklonjeni, ker je svoj čas pustil na cedilu Srbijo in Črnogoro, sedaj pa naj poskusi sam se ubraniti Avstro-Ogrske. — Kadorna je svoj glavni stan pomaknil bolj v notranjost Italije.

Ministri nemirni.

Ministrski predsednik Salandra, zunanji minister Sonino in vojni minister so odpotovali v glavni vojni stan. Menda po tolažbo.

Strah v Zgornji Italiji.

Prebivalstvo po Zgornji Italiji je zelo prestrašeno. Iz obmejnih krajev prihajajo v velikem številu begunci, posebno v Vičenco in Milan. V Milanu je že nad 60.000 beguncev. Vse bolnišnice v zgornje- in srednjeitalijanskih mestih so prenapolnjene z laškimi ranjenci.

Italijanske rezerve v Benetkah.

Po Italiji se vrši sedaj veliko premikanje čet. Vse čete, kar jih je na razpolago, pošiljajo na fronto, da bi zadržale prodiranje Avstrijcev. V Benetke spravljajo svoje rezerve. Vlaki v Švico ne vozijo, ker služijo le za prevoz čet. Italija se boji avstrijskega prebitja tudi ob švicarski meji, zato so mejo ob Tesinu močno ojačili s četami.

Italijanska protiofenziva.

Italijanski listi se trudijo, da bi potolazili javnost zbog dogodkov na južnem Tirolskem. Listi iz Milana naznanjajo, da Italija prav gotovo začne v kratkem veliko protiofenzivo ogromnega obsega.

Utis v Parizu.

Pariško časopisje se trudi, da bi razgreti francoski javnosti naslikalo dogodke na Tirolskem za kolikor mogoče malopomembne. Vidi pa se, da pariško časopisje prav presoja resnost položaja na južnem Tirolskem. Zahteva od Rusije, naj opusti svoje mirvanje, da se izpolnijo nade četverosporazuma.

Utis v Atenah.

Poročilo o avstro-ogrskem prodiranju v južnih Tirolah je vzbudilo pri grškem ljudstvu veliko navdušenje. Mnogo listov je naše uspehe naznanilo v posebnih izdajah.

Utis v Bukarešti.

Rumunski list „Politique“ povdarja, da so zdaj Lahi v obrambi. Avstro-ogrski uspeh presega vse dosedanje uspehe.

Kako se je Lahu godilo v južnih Tirolah.

F. Svenšek od Sv. Trojice v Haložah nam piše dne 19. maja z južnega Tirolskega:

Na vse mogoče načine so si Lahi prizadevali, da bi nas premagali in nam požrli našo milo domovino, pa bridko so se opekli. Stojijo jim nasproti hrabre in nepremagljive čete naše domovine. Rane, katere smo mu prizadjali v drugi polovici tekočega meseca, mu ne bodo nikdar zacelile, kajti naši topovi od najmanjšega do največjega kalibra so več dni in noči neprestano bruhali peklenški ogenj na njegove utrdbe ter prisilili Lahe v beg. Pa še ta se jim ni posrečil. Granate in šrapneli so mu zaprli izhod; morali so se udati usodi našega hvalevrednega topništva. Več tisoč laških alpincev je na ta način moralo biti pokornih naši jezi, katera jih je tirala v ujetništvo. Zraven tega so se naše čete udrle v italijansko ozemlje in si priborile najvišje gore, s katerih je imel Lah lep razgled po južnih Tirolah. Vsa čast gre našemu vrlému topništvu! Res je, da smo noč in dan neumorno delovali in še delujemo, toda naš trud je že sedaj bogato poplačan. Ne smem pa zamolčati, da so se te krvavi boje udeleževali Slovenci.

Bodimo torej ponosni na naš mili slovenski narod, katerega močje so v resnici močan steber in so pravi branilci naše avstrijske domovine; zato pa nam je tudi zmaga sigurna. Najsrenejše pozdrave pošiljam vsem zavednim Haložanom in bralcem tega lista: F. Svenšek, predmojster, in A. Vavpotič, oba od Sv. Trojice v Haložah; A. Sterbal, P. Obrat, V. Vidovič iz ptujske okolice doma. Vsi pri topničarskem odseku.

Slovenski topničarji ob Soči.

Nekega dne je Italijan začel močno razbijati po našem Krasu in sicer največ po noči. Svet se je kar tresel, kot bi nastal potres. Kar naenkrat dobimo povelje, da mora naša težka poljska topničarska baterija pričeti ogenj. Vsi smo bili kmalu po koncu in smo hiteli na svoje delo. Kmalu smo pričeli metati ogenj proti Italijanom. Naenkrat je nastal pri polentarjih mir. Ali nam še zmiraj ni bilo zapovedano, da prenehamo bruhati ogenj s svojimi težkimi topovi. — Kar naenkrat pa dobimo povelje: Ustaviti ogenj! In kmalu nato zopet: Ogenj! In obstreljevali smo laške postojanke dne 14., 15. in 16. maja cele dni tako moč-

a ljudje jo zametujejo. Lepa in rodovitna zemlja naša Ti kliče: Tvoja hočem biti, rediti te hočem, zakaj bežiš od mene?

Mlad si še. Toda vsako leto boš stopil po lestvici življenja klin višje proti starosti. Mnogi gledajo samo, kam stopajo, in previdno govore: Pazi, kam stopiš, pot je nevarna. Njihov pogled je uprt le v zemljo in svojih oči ne povzdignejo kvišku, da bi videli svojo zvezdo pred seboj in se razradostili nad njeno lepoto. Glej tudi kvišku, odpiraj svoje oči ter se veseli nad vsem, kar je blagega in plemenitega. Na zemljo glej samo, da ne stopiš v blato in jarek. Rasti ne samo v letih, ampak tudi v modrosti in spoznavanju resnice ter lepote. Bog je ustvaril človeka, ne da služi zemlji kot suženj, ampak da vlada čez njo. Glej kvišku, z delom, z učenjem, s premišljevanjem rini se vedno bližje svoji zvezdi. Tvoj razum vsak dan jasnejši. Tvoja volja vsak dan krepkejša, tvoje srce vsak dan poštenejše, to je omika, edino prava omika, ki dviga, krepi in vodi k sreči!

Mihael ni slišal dalje gospoda kaplana. To je torej omika! Ogibati se veselja, a vendar vedno biti vesel, zemljo ljubiti, a vendar jo trdo obdelovati, hoditi po zemlji, a gledati kvišku, kmetovati, a se tudi učiti.

In zemlja mu kliče: Tvoja hočem biti, rediti te hočem, zakaj bežiš od mene? Ne, Mihael ne bo bežal. Delati hoče. Ljubil bo zemljo, ki jo je oče zapustil. Z materjo bosta skrbela, trpela, a se tudi veselila. Kmetija bo rasla. Sreča bo v njihovi hiši. In vsega bo dovolj. In vse bo pošteno, veselo, srečno. Velika, žarka zvezda bo stala nad njihovo hišo in sijala na njega, na mater, na vse...

Mihaelu je postajalo okoli srca toplo, gorko...

no, da dne 17. maja ob rani zori v bližnjem gozdu ni bilo videti listka na drevju. Gozd je bil poprej tako lepo zelen, a sedaj je, kakor bi bilo vse pogoreto in suho. Učinek naših težkih granat! Neumna laška glava je mislila udreti v našo slovensko zemljo, a vsi poskusi so bili brez uspeha. Italijanski listi so že poročali, da plapolajo njihove zastave nad slovensko Ljubljano. Ali tega ne bo nikoli, dokler slovenska kri živi. Vse za dom in za cesarja in za našo avstrijsko in slovensko domovino!

Slovenski fantje pošiljamo iskrene pozdrave! — Jožef Filipič, Lukavec na Murskem polju; Evgen Bakša, Ignac Marianovič, Stefan Zmegac.

Rusko bojišče.

Položaj neizpremenjen. Laški listi pišejo, da se bo ruska ofenziva začela tekom mesca maja. Mogoče, da je to samo pobožna laška želja. Pravijo, da bo zopet prišel za poveljnika veliki knez Nikolaj Nikolajevič.

Kako se mi je godilo v ruskem ujetništvu?

Ivan Rebov, sin našega somišljenika v Čretu pri Teharjih, ki je kot ujetnik-invalid došel iz Rusije, piše svojemu očetu iz Litomerice na Češkem:

Ljubi oče! Danes sem prejel, hvala Bogu, kar tri dopisnice in sicer od Vas, od Jožeka in od Stefeka. Vse so me prav razveselile; sem že prav težko čakal odgovora. Sedaj Vam pa opišem svoje življenje v Rusiji:

Najprej sem bil poldrugi mesec v Aziji, v barakah, izven mesta Skobiljev. Imeli smo grozno slab kruh, malo pečen; bil je kot blato. Na tem kruhu sem zbolel. Dobil sem tifus. V bolnišnici sem ležal od Sv. Jožefa do Sv. Rešnjega Telesa. Na tej boleznijih je na stotine umrlo. Ko sem ozdravil, sem šel nazaj v barako. Konec mesca julija so nas pa dali v Evropo na kmete delat. Kmetom so nas dali na 3 mesece ali še več, kakor se jim je pač kateri kmet od dace. Plačali so štiri rublje na mesec. Bili smo komaj dva mesca; pa so dobili kmetje od policije poklic, da nas morajo vse nazaj poslati. Kmetje bi nas bili še radi imeli, ker se niso bili z delom gotovi, a so nas morali naenkrat poslati nazaj. Kateri je imel slabe in raztrgane čevlje, je dobil ponošene škornje in hlače. In sedaj so nas zopet po 500 mož peljali vedno dalje, tako da smo se vozili 8 dni. Prišli smo že skoro do nemško-ruske fronte, to je bilo mesca novembra. Mi nismo vedeli, kam nas peljejo in tako pa smo prišli v mesto Jurjevo. Nastanili so nas v novi gimnaziji. Tukaj smo bili do zadnjega novembra. Od tod so nas pa tirali zopet dalje. Morali smo iti okope kopat. Vsi smo se prestrašili, ko smo slišali, kaj da hočejo z nami. Vsi smo rekli: tega ne smemo delati, to je proti domovini, proti Avstriji. Rusi pa so nas tirali iz mesta proč, v 8 km od mesta oddaljeno barako. Tam smo bili šest dni. Šesto noč je pa baraka zgorela. 36 mož je čisto zgorelo, 47 mož je bilo opečenih. Jaz sem bil v roke in pleča ter v glavo opečen. Tako sem malo popisal svoje doživljanje v ujetništvu. Vas pozdravim in vse domače ter ostanem Vaš sin Ivan. Z Bogom!

Francosko bojišče.

Pri Verdunu (zapadna stran) so Nemci na južnem in jugozapadnem pobočju „Mrivega moza“ porinili svojo črto naprej ter zajeli 31 častnikov, 1315 mož, 21 strojnih pušk in 13 topov. Na izhodni strani Verduna so Francozi vzeli Nemcem južno od Haudromonta ležeči kamnolom.

Slovenske žrtve za domovino.

— Anton Germačnik, 2. stotnija, pešpolk štev. 87, je umrl dne 29. oktobra 1915 v Gorjanskem na Primorskem vsled rane v glavi in je ondi na vojaškem pokopališču pokopan. Ker naslova vprašalca nimam pri sebi, mu ne morem direktno odgovoriti. — Krajne, vojni kurat.

— Matija Kores. Pred 14 dnevi je došlo žalostno poročilo, da je v bolnišnici v Gorjanskem pri Gorici, umrl občešpčostovani Matija Koren, p. d. Rebrški, doma iz rogaške okolice. Bil je čez 20 let dober cerkveni pevec. Ranjen je bil v začetku mesca prosinca v levo nogo, katero so mu morali pri členu odrezati. A upanje je imel še zmiraj, da se vrne domov. Pa dnevi njegovega življenja so mu potekali že dne 11. svečana t. l. Bil je zvesti član Marijine družbe, katere svetinjo je s ponosom nosil na prsih. Umrl je kot slovenski junak za domovino. Za to pa: Slava Ti! Bogu in cesarji bil si zvest, si v družbi bil Marije, naj tamkaj Ti rajsko solnce sij!

— Janez Lepej. Makole pri Slov. Bistrici: Hud udarec je zadel spoštovano Lepejevo hišo. Sin Janez je padel zadet od sovražne kroglice na južnem

bojišču dne 29. novembra 1915. Domovina je izgubila neustrašenega junaka, stariši pa pridnega in poštenega sina. Tudi dva njegova brata, Franc in Jakob, se krepko bojujeta za domovino. Rajni Janez je bil ud Marijine družbe. Počivaj mirno in raduj se v nebeškem rajju, kjer prejmeš plačilo za svoje vrlo junstvo!

— Franc Simonič. Zavr h pri Sv. Rupertu v Slov. gor.: Na Velikonočni torek, dne 18. aprila 1916, smo preželi nepričakovano, pretresljivo in prežalostno novico, da je padel dne 26. novembra t. l. v boju pri Gorici Franc Simonič, star 32 let. Domov je pisal zelo ljubeznjiva pisma ter vedno pristavil: Molite za me, ker težko, če se še kedaj vidimo. In res je uganil svojo usodo. Dragi Franček, počivaj sladko v daljni goriški zemljici!

— Franc Sprajc. Od Sv. Jerneja pri Ločah se poroča: Z Doberdobske planote je prišla prežalostna vest, da je padel dne 22. julija 1915 junaške smrti, zadet od sovražne kroglice, pridren mladenič desetnik Franc Sprajc. Star je bil šele 23 let. Tudi v Galiciji se je bojeval hrabro pet mesecev. Zvesto je izpolnjeval svoje dolžnosti ter padel za dom in cesarja. Božja volja je bila, da se ne vidimo več tukaj, na svidenje nad zvezdami! Odpodij se v Bogu in prosí pri njem za svojce, zlasti za očeta-vojaka, da srečno prestopi vse nevarnosti. V miru počivaj, ljubi naš Franček!

— Miško Urek. Umrl je v deželni bolnici v Gradcu nadebudni 19letni mladenič Miško Urek iz Kapel pri Brežicah. Pri zvestem službovanju za lepo našo domovino si je nakopal neizprosno bolezen, katere mu je pretrgala nit upalnega življenja. Vzgojen v strogem katoliškem duhu, je bil vzor mladeniča. Naj mu bo zemljica lahka!

Trsni kapar.

(Coccus vitis.)

V nekaterih krajih so se pojavile na trsju majhne rujavne grbe; ako te grbe z nožem odlučimo od skorje, zapazimo pod njimi majhno ušico, ob roboh pa belo volno, v kateri se nahaja sedaj v majniku veliko število rudečastih jajčec. Imenovane grbe torej niso živalice same, marveč samo ščit ali kapa, pod katero živalica biva. Zaradi tega imenujemo to ušico „kapa“.

Živalice pod kapo so samice; samec se krilati in ne žive pod ščiti. Sred maja izvalijo se iz jajčec majhne, ploščaste, rumeno-rujave, zelo gibčne ličinke, ki se kmalu vsesajo v gornjo stran trsnega lista, koder se žive od listnega soka. Na listju jih je opaziti v obliki svetlo-rujavih luskin. Samice zapuste listje šele v jeseni in se naselijo potem na starejših delih trte, pod skorjo itd. Tam zadobe ščite, ki tvorijo v začetku tega spisa omenjene grbe.

Kapar izsesava trti sok; škoda, ki jo s tem povzroča, je nekaterokrat zelo občutna, ker take trte zelo oslabe in lahko pozebejo; tudi na rodovitnosti trpe po kaparju napadene trte. Kapar nastopa rad v bolj vlažnih, zatislih prostorih in posebno na braj-dah (čudno je, da se najraje pojavi na trtah, ki so že ob sebi slabe).

Zatirati se da, ako ob rezitvi oddrgnemo staro skorjo ter jo sežgemo. Potem je pomazati trto z apnenim beležem. Tudi mazanje z milom ali z tobačnim izvlečkom je koristno. Najbolj je pa priporočati mazanje z zelenim galunom, ki obenem dobro učinkuje tudi proti trtnemu piku.

Matjašič, vin. nadz.

Razne novice.

* Naš prestolonaslednik odlikovan. Za izbornu vodstvo naših čet v bojih v južnih Tirolah je cesar odlikoval prestolonaslednika in podmaršala nadvojvodo Karla Franca Jožefa z visokim redom železne krone I. razreda z vojnim okrasom.

* Kaplan Jernej Štabuc. Umrl je č. g. Jernej Štabuc, kaplan pri Sv. Lovrencu nad Mariborom po dolgotrajni bolezni v petek, dne 19. maja t. l., v 56. letu svojega življenja. Pogreb se je vršil v nedeljo, dne 21. maja, ob 3. uri popoldne, na župnijsko pokopališče. Bil je dober, blag človek, katerega je vse rado imelo. Rojen je bil dne 13. aprila 1860 pri Sv. Tomažu pri Veliki Nedelji, v duhovnika posvečen dne 20. julija 1884. Kot kaplan je služboval v Starem trgu, v Šmartnu v Šaleški dolini, v Konjicah, na Vidmu ob Savi, v Laškem trgu, v Šmarju pri Jelšah, v Sv. Urbanu pri Ptuj in od leta 1896 pri Sv. Lovrencu nad Mariborom. Svetila mu večna luč! — Iz St. Lovrenca se nam še o pogrebu poroča: Obilo ljudstva je spremljalo dragega pokojnika na zadnji poti. Tudi tržani so bili polnoštevno zastopani. Pogreba se je udeležila tudi šolska mladina z učitelstvom. Šolarji so mu ob gomili zapeli ginljivo žalostinko. Pogreb je vodil ribniški župnik in njegov sošolec č. g. A. Fišer ob asistenci rojaka in pisatelja č. g. Meška in puščavskega g. župnika. Navzočih je bilo 11 duhovnikov. Nagrobni govor je imel č. g. Zrnko, ki je omenil, da je bil rajni 21 let takozvani „prošt“ podružnice Sv. Ignacija, kamor je izredno rad zahajal. — Č. g. Štabuc je 12. letos umrl duhovnik naše škofije.

* Kaplan Anton Kovačič. V petek, dne 19. t. m., je po dolgi bolezni, večkrat previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 46. letu svoje starosti umrl pri usmiljenih bratih v Gradcu č. g. kaplan Anton Kovačič, kaplan na Vidmu ob Savi. Bil je v prejšnjih letih pridren dopisovalec slovenskih listov. Izdal je tudi par slovenskih spisov. Imel je spretno pero. Pogreb se je vršil v nedeljo, 21. maja, v Gradcu. Rojen je bil dne 2. junija 1869 pri Sv. Emi pri Pristovi, v mašnika posvečen dne 25. julija 1896. Kot kaplan je služboval pri Sv. Juriju ob Ščavnici, v Mali Nedelji, v Šmartnu pri Vurbergu, pri Sv. Jakobu v Slov. gor., v Slivnici pri Celju, na Prihovi, v St. Iliju pri Turjaku, v Črešnjevci, v Šmartnu v Rožni dolini, Zibiki, Majšpergu in na Vidmu. Blagopokojniku svetila večna luč!

Slovenski vojaki v Gradcu bodo imeli svoje duhovne vaje od dne 28. maja do dne 1. junija 1916 v frančiškanski cerkvi, ki stoji sredi mesta takoj za Glavnim trgom (Hauptplatz) čisto blizu Karol Ludovikovega mosta. Začetek v nedeljo, dne 28. maja, ob 8. uri zvečer. Vsak dan ob 8. uri zvečer pridiga in nato blagoslov z Najsvetejšim. V sredo, dne 31. maja dobe vojaki po zaukazu kornega poveljstva po vseh vojašnicah že ob 4. uri popoldne prosto, da morejo takoj pohiteti v imenovano frančiškansko cerkev, koder bo za spovedovanje vojakov pripravljenih več slovenskih spovednikov. Drugo jutro, na praznik Gospodovega Vnebohoda, bo ob 7. uri sklepna pridiga, sv. maša in slovesno skupno sv. obhajilo. Do cerkve bodo imeli nekateri precej daleč, toda drugače se ni dalo urediti. Sicer se pa lahko vsak za 10 vinarjev pripelje z električno železnico prav do cerkve. Vse pridige bo imel velik prijatelj vojakov g. dr. Alojzij Nastran, ki bo znal našim možem in mladeničem vliči veliko tolažbe in poguma v sreč. Naj se torej te prepotrebne pobožnosti in lepe slovesnosti prav zelo pridno udeležijo, tudi oni, ki bivajo v bolj oddaljenih vojašnicah, kakor v Andritz, Baiersdorf, Göttingu, in Eggenbergu. Naj vabi vsak tudi svoje tovariše k tej tako izredni in ginljivi slovesnosti, ki se doživi le enkrat daleč od ljube domačije!

* Slovenski domobranci izgubili vojnega kurata. Slovenski domobranci 26. polka nam pišejo: Poročamo pretresljivo vest in grozen udarec, ki je zadel naš polk. Našega vič. g. vojnega kurata Jos. Pintarja ni več med živimi. Dne 11. maja jutraj je nehalo biti blago srce našega vojnega župnika. Ni ga zadela sovražna granata, čeravno je več kot eno leto deloval pri našem polku. Bil je pogumen in če je trebalo biti v pomoč ranjenim ali umirajočim vojakom, ni se zmenil za nevarnost, čeravno so udarjale granate okoli njega. To tudi pričajo njegova odlikovanja, ki so mu dčila njegova junaška prsa. Zadel ga je kap. Ko se je zanesla ta grozna novica pri polku, skoraj nismo mogli verjeti. Včeraj zdrav, a danes mrtev. Cel polk žaluje za njim. To priča njegov pogreb, katerega se je udeležilo vse moštvo in častniki. Vsak je imel solzne oči. Krsto so krasili lepi venci, katere so darovali naši poveljniki raznih stotnij. Dragi nam dušni pastir! Moramo se posloviti od Tvojega groba z besedami: Z Bogom, z Bogom kličemo Ti vsi! Na svidenje nad zvezdami! — V imenu tretje stotnije pošiljamo iskrene pozdrave v domovino: J. Šket, kadet-aspirant; Ignac Sever, narednik; Jurij Zlodej, četovodja; Josip Krajnc od Sv. Ruperta v Slov. gor.

* Savinjski Orli žalujejo za č. g. Pintarjem. Nekdanji načelnik celjskega Orla, predmojster Josip Pišek, nam piše z južnozahodnega bojišča: Kot nekdanji načelnik „Celjskega Orla“ si štejem v dolžnost, da napišem par vrstic v spomin blagamu, a prerano umrlemu č. g. vojnemu kuratu Pintarju. Ko izvem prežalostno novico, da č. g. kurata Pintarja ni več med živimi, sem postal grozno otožen in nikakor nisem hotel verjeti, saj sva bila šele vendar pred mescem skupaj. Žal, da je bila to pot prebridka resnica. Kaj da smo zgubili z njim, ve le tisti, kateri ga je osebnost poznali. Kako živo se še spominjam onih srečnih dni, ko je prihajal v našo sredino med Orle, ter nas božil in navduševal k vsemu dobremu. Bil je res dika in ponos našega odseka in sploh celega okrožja. Za njim pa ne žalujemo samo vsa orlovska društva, znanci in prijatelji, temveč tudi vsa častita duhovščina, kajti on ni bil samo vnet organizator, temveč tudi vzor duhovnika. Da je bil čez vse priljubljen pri svojem polku in med vojniki, vem iz lastnega prepričanja. Še natančneje pa spričuje o tem njegovo dvojno odlikovanje. Poslovil si se od nas, preblagi, nepozabni gospod, in Tvoj plemeniti duh je splaval k Vsemogočnemu po plačilo za Tvoja neumrjoča dela. Ti si že prestal, nas pa še čaka smrtna sodba; zato pa prosí za nas pri Vsemogočnemu, da se enkrat skupno snidemo v večnem rajskem veselju! Iskreno sožalje njegovim žalujočim starišem! — Pošiljam tem potom najiskrenejše pozdrave z bojne-ga polja vsem bratom Orlom, znancem in prijateljem ter čitateljem „Slovenskega Gospodarja“ in „Straže.“

Vesti od ogrskih Slovencev. Iz ruskega ujetništva je utekel ogrski Slovenec, huzar Jeronim Kalšan, doma iz Šafarskega sela. Nedavno je poročal svojcem, da je utekel na Kitajsko. Pisal je iz kitajskega glavnega mesta Pekinga. — V Žitkovcih je zgorela hiša in gospodarsko poslopje Mirka Kralja. Ogenj je uničil vse pohištvo, dve goveji in 3 svinje. Gospodar, ki se je nedavno vrnil z bojišča, je s celo družino delal na polju. Zažgali so najbrž otroci. — V Šoli v Brezovcih je učitelj s šibo kaznoval 10letno

učenko Sidonijo Miholič. Otroci se je tako ustrašili, da ga je zadela kap in je bil takoj mrtev. — Pri posestniku Matjašu Hozjan v Žizkih so tatovi udrli v klet in odnesli olje, mast in moko.

Trinajst vojakov je dal domovini posestnik St. Seres iz kraja Jaskarajev na Prekmurjskem. Med temi je 9 sinov, 3 zeti in 1 vnuk. Izmed trinajstero vojakov je en sin padel na bojišču. — Osem sinov ima na bojišču Janoš Deuč, služabnik v tišinski graščini v Prekmurju. Cesar ga je lepo obdaril: poslal je očetu 500 K v denarju in srebrno uro.

Pozdrav s Tirolskega. Slovenski topničarji nam pišejo: Italijan se je zaman trudil, da bi predril naše železne vrste. Mi sedaj korakamo v Italijo, naši topovi nam delajo pot. Najiskrenejše pozdrave pošiljamo vsem domačim: starišem, sorodnikom in bralcem „Slovenskega Gospodarja“, ter posebno slovenskim dekletam in ženam. Nahajamo se vsi sledeči pri 24. em možnarski bateriji na južnem Tirolskem: Ivan Koren od Sv. Martina ob Paki, Franc Kopitar in Vinko Žnidar iz St. Ilja pri Velenju, Ivan Krobl iz Slovenjgradca, Lovrenc Toplišek in Franc Škofek iz Celja, Franc Lorbek, Franc Pongračič, Ignac Kolarič iz ptujske okolice in Jožef Straus iz Rudolfovega.

Trvaležni vojak. Bojišče, dne 7. V. 1916. — Alojzij Sterbal nam piše z bojišča: V imenu vseh vojakov, ki se nahajajo tukaj na fronti, sprejmite prisrčne pozdrave in zahvalo za Vaš list, kateri je naš najboljši prijatelj, nam vsem v poduk in v tolažbo. Vsak slovenski vojak rad seže po njem, zato ga priporočam vsakemu, kateri se ni naročen nanj. Posebno se vam zahvalimo za postne pridige, katere so nam bile v poduk in obujenje krščanskih resnic. — Prisrčni pozdrav na vse bralce tega lista in še posebej rojakom Markovčanom! Vaš somišljenik Alojzij Sterbal, doma v Prvencih pri Sv. Marku; Peter Obran, Franc Svenšek, A. Vavpotič in J. Vidovič iz ptujske okolice.

Pismo iz italijanskega ujetništva. Dobili smo sledeče pismo, pisano dne 9. marca 1916: Zopet se oglašim iz italijanskega ujetništva do svojih ljubih starišev, bratov, sestre, sorodnikov in sploh do vseh prijateljev. Za Velikonočne praznike, kateri se približujejo hitrih korakov, želim, da bi jih zdravi in veseli obhajali sedaj in še mnogo let na tem svetu, in enkrat vsi skupaj nad zvezdami se veselili. Sedaj še Vas prav lepo in srčno pozdravim stariše, brate, sestro in drage čitatelje tega mi priljubljenega lista. Več let sem bil tudi jaz naročnik „Slovenskega Gospodarja“ in še hočem biti, kadar pridem domov. Reči moram, da mi je jako dolg čas po njem. To piše mladenič Franc Čepin, doma iz župnije Marija Zagorje (Bistrica), Spodnje-Stajersko. Moj naslov je: Franc Čepin, Prigoneza di guerra, Komando-Militere, Genova, Porte Begatta, Italia.

Iskanje pogrešanih vojakov. Na Dunaju je družba Rudečega križa ustanovila posredovalnico, ki ima nalogo, da išče pogrešane vojakove, kateri so se na vojni izgubili in o katerih manjka vsaka sled. Posredovalnica izdaja poseben list, v katerem so navedena imena in drugi natančni podatki (tudi slika) pogrešanega. List se tiska v 18.000 izvodih in se pošilja na bojišče, v bolnišnice, v ujetniške tabore itd. Na ta način se je že v mnogih slučajih izvedelo za pogrešane. Uradu za iskanje pogrešancev poveljuje stotnik, v uradu so nastavljeni vojaške osebe. Naslov je: „Kriegsauskunftsstelle des Roten Kreuzes, Dunaj, I, Stock-im-Eisen-Platz 3.“ Dobro je, ako se pošljejo temu uradu natančni podatki pogrešanega: starost, kraj rojstva, pristojnost, polk, stotnija, pri kateri je služil, čas, od kdaj se pogreša, kje se je bojeval itd. Pošlje se naj tudi slika, če je mogoče pri rokah.

Naknadna prebiranja letnikov 1897—1866 v celjskem okraju. Naknadna prebiranja letnikov 1897—1866 v celjskem političnem okraju se bodo vršila: Dne 29. maja za občini Sv. Pavel in Novacerkev; dne 30. maja za občine Sv. Peter, Petrovče in Svetino; dne 31. maja za Frankolovo, Dramlje in Višnjav; dne 2. junija za Zalec in Teharje; dne 3. junija za Vransko in Braslovce; dne 5. junija za Sv. Jurij ob Taboru, Gomilsko in Jeronim; dne 6. junija za občine Grajskavas, Polzela, Reka in Prekopa; dne 7. junija za Dol in Sv. Kristof; dne 8. junija za Loko pri Zidanem mostu in Marijagradec; dne 9. junija za Jurklošter in Sv. Lenart; dne 10. junija za Sv. Rupert, Trbovlje in Laško; dne 13. junija za rudokope v Trbovljah in v Hrasniku za letnike 1866 do 1888; dne 14. junija pa za letnike 1889—1890 in dne 15. junija pa za letnike 1891—1897. V Trbovljah se bodo vršila naknadna prebiranja v gostilni Forte, za druge gori imenovane občine pa v gostilni Plevčaka v Gaberju. Za občine Mozirje trg in okolica dne 17. junija v Mozirju v gostilni Strmšek; dne 18. junija za občino Rečica in dne 19. junija za Kokarje in za Bočno tudi v Mozirju; na Ljubnem v gostilni Arelška dne 21. junija za Ljubno in Luče, dne 23. junija za Novošifto, Gornjigrad in Solčavo. V Šmarju pri Jelšah dne 25. junija za občini Šmarska okolica in Tinsko; dne 26. junija za Sv. Emo, Lemberg in trg Šmarje, Sv. Peter in Nezbiše; dne 27. junija za Ponikvo in Sv. Stefan; dne 28. junija za Roginsko gorco, Slivnico, Zibiko in Žusem; dne 29. junija za Sv. Vid in Sladkogoro.

Silajni uspeh IV. vojnega posojila. Kolikor je dosedaj ugotovljeno, je bilo v Avstriji podpisanih

4.326.900.000 K četrtega vojnega posojila. To število se še pa bo znatno zvišalo, ker še pošna hranilnica tudi nadalje sprejema vojna posojila. Na Ogrskem so pa podpisali samo 1.700.000.000 K četrtega vojnega posojila.

Proti ovaduhom. Tiskovni urad c. i. kr. vojnega ministrstva razglasa, da je višje armadno poveljstvo izdalo ukaz, povzročitelje neutemeljenih ovadstev kaznovati z brezobzirno strogostjo.

Puntarski general Görgey umrl. Dne 20. maja je umrl v Budimpešti v starosti 98 let iz viharnege leta 1848 znani general in poveljnik ogrske ustaske armade, Artur pl. Görgey. V imenovanem letu je poveljeval armadi ogrskih upornikov, dokler ga ni prisilila ruska armada, da se je moral z armado v red udati ruskemu generalu Paskieviču pri Vilagošu dne 13. avgusta leta 1849. Bil je takrat sicer obsojen na smrt, toda od našega cesarja pomiloščen.

Promet z jajci zopet prost. Stajersko cesarsko namestništvo razglasa: Nakupovalni urad za nakupovanje in prodajo jajc „Miles“ na Dunaju in njegove podružnice v avstrijskih kronovinah je razpustilo notranje ministrstvo. Odslej naprej je prodaja in nakupovanje jajc zopet popolnoma prost.

Cenejša kava. Cena kavi je zadnji čas izredno poskočila. Kava, ki je prej stala 6—7 K 1 kg, stane danes 12 do 15 K. Preskrbovalni urad za mariborski okraj je pravočasno nakupil večje množine kave, katere se bo oddajala po nižji ceni trgovcem na deželi in sicer v celih vrečah. Cena bo 10 do 11 K 1 kg. Okrajno glavarstvo je pozvalo županstva, naj opozorijo trgovce na to. Kava bo te dni došla v Maribor. Naročila sprejema preskrbovalni urad na okrajnem glavarstvu (pisarna komisijonarja gospoda Urbana). Podrobna prodajna cena se še bo določila.

Poziv c. kr. okrajnemu glavarstvu. Kmetica Ema Cebe iz Hotinjevasi nam piše: V zadnji številki „Slovenskega Gospodarja“ sem čitala, da namerava jo kolikor mogoče omejiti svinjerejo in neki dr. Lud. Karel odločno zahteva, da se mora svinjereja v Avstriji omejiti, ker odvzame preveliko krompirja, kar bi se lahko porabilo za živež za ljudi. Resnica je, da precej krompirja odvzamejo svinje, ali pomisliti treba, koliko imamo dobička od njih. Že sedaj je grozno pomanjkanje zabele, kaj pa bo še z naprej! Pridejo ljudje iz mest na deželo in prosijo kmečke gospodinjice: Prodajte mi vsaj eno kilo špeha, dam Vam rad za njega 10 K. Ema mesca že nisem jedel zabeljenega, in tako sem slab ali slaba, da že komaj hodim. Kaj bomo pa rekli mi kmečki ljudje? Trdo delati od ranege jutra do poznega večera in še mnogokrat nategniti v noč in slabe nezabljene jedi uživati, ali moremo obstati? Mnogi temu gori omenjenemu gospodu podobni mislijo in preudarjajo, kako bi se prihranilo več živeža. Prosimo jih me kmečke gospodinjice, naj gredo malo iz mest pogledat na naša polja. Koliko pa nam in vsemu prebivalstvu odvzamejo živeža ti preklicani zajci? Komaj je fižol pognal iz zemlje, že ga pridno obdelujejo zajci, ki se kar v celih jatah po pet, po šest in še več podijo po njivah. Kjer se ustavi, napravijo škodo, da bi se človek kar jokal. Na takšne stvari naj se takšni gospodje ozirajo, našo svinjerejo pa naj pustijo pri miru, ker vsak pametno misleč človek lahko sprevidi, da je svinjereja prekoristna za gospoda kakor za kmeta. Zatorej v imenu vseh, ki z mano vred trpijo grozno škodo na svojih poljih, lepo prosim, naj se zatore po naših poljanah divjačina. Mnogo fižola smo letos sadili, ali kakor se sedaj kaže, ga bomo malo pridelali. Mnogo so nam napravili škode zajci lani, veliko več nam je bodo napravili letos. Zatorej prosim c. kr. okrajno glavarstvo in sploh vse tiste, ki nam morejo proti temu pomagati, naj nam pomagajo in naj se kolikor mogoče uniči divjačina.

Več sladkorja. Ministrstvo je izdalo odredbo, ki določa, da dobe sledeče osebe, ki so dobivale dosedaj za 4 tedne samo 1½ kg sladkorja, odslej naprej za 4 tedne 1 in pet osmink kg sladkorja in sicer: 1. Osebe, ki so zaposlene v raznih obratih in industrijskih podjetjih kot obrtni delavci. 2. Rudarji in delavci v plavžih. 3. Železniško in pošto osebo, ki mora opravljati ponočno službo ter železniški delavci, ki so zaposleni v železniških delavnicah. 4. Gozdarske osebe. 5. Bolniki in take osebe, ki se zdravijo v kopalnišnih. Ta ministrska odredba je veljavna od dne 14. maja 1916 naprej.

Neobdačeni sladkor za čebelarje. Izšla je nova ministrska naredba, ki določa, da dobe čebelarji neobdačeni sladkor za krmljenje čebel. Opozarja se naše čebelarje na to, da točno ministrsko naredbo s pristavkom, da naj takoj naznani množino neobdačenega sladkorja, katerega bodo potrebovali za krmljenje čebel v jeseni leta 1916 in v spomladni prihodnjega leta. Tozadevne prijave je vložiti najdalje do dne 20. junija t. l. na pisarno za čebelarstvo v Gradcu, Grabachgasse 62.

Nakupovanje letošnje žetve nedovoljeno. Izšla je cesarska naredba, ki določa, da ni dovoljeno že naprej sklepati kupnih pogodb glede pridelkov letošnje žetve v Avstriji. Vse tozadevne že sklenjene kupne pogodbe je smatrati za ničevne.

Preskrba prebivalstva z živili. Na Dunaju so se v preteklem tednu vršila posvetovanja glede bodoče preskrbe prebivalstva z živili. Posvetovanja so trajala tri dni. Glavne točke teh posvetovanj so bile: 1. Država bo tudi v bodoče prevzela oskr-

bo in razdelitev uporabe žita po vojno-žitno-prometnem zavodu. 2. K dosedanjim žitnim vrstam, ki so pod zasego, se še priklopi tudi proso, grašica in krompir. 3. Ena četrtna ječmena, ki ga posestnik ali najemnik pridelal, se bo smela uporabiti za krmo, ostali ječmen pa, kar se ga ne bo rabilo za seme, se bo moral oddati. 4. Določiti se nov red glede mlinarjev in zamletja žita. 5. Za vsako občino se mora izdelati načrt glede preskrbe prebivalstva z živili. 6. Pridelovalci (posestniki) bodo smeli eno četrtno lastne koruze uporabiti za krmljenje živini. 7. Uporaba žita in moke ostane pod dosedanjimi predpisi še tudi nadalje v veljavi. 8. Vstraja se naj tudi v bodoče pri dosedanjih najvišjih žitnih cenah in pri uredbi krušnih kart. — To so v glavnem točke, ki so se razpravljale pri tem posvetovanju.

Najvišje cene za koruzno moko. Stajersko cesarsko namestništvo razglasa: Dosedaj je bilo dovoljeno izmleti iz navadne koruze 40% koruznega zdroba, 30% koruzne moke in 27% moke za živinsko kloro. Odslej naprej se pa mora izmleti iz navadne koruze 30% zdroba in 40% moke. Cene so določene sledeče: za meterski stot koruznega zdroba 76 K 67 v, za meterski stot koruzne moke 42 K in za met. stot moke za živinsko kloro tudi 42 K. Iz činkvantina ali rudeče koruze se mora izmleti 48% zdroba, 36% moke in 13% otrobov. Cene za zdrob in moko iz činkvantina so iste, kakor za moko in zdrob iz navadne koruze, cena za otrobe je pa določena na 17 K za meterski stot. Zgoraj označene cene veljajo pri prodaji na debelo. Pri prodaji na drobno so pa določene sledeče cene: V občinah, ki so oddaljene od železniške postaje ne več kakor 3 km, stane 1 kg koruzne moke 50 v in 1 kg koruznega zdroba 87 v. V občinah, ki so oddaljene od bližnje železniške postaje od 3 do 10 km, stane 1 kg koruznega zdroba 88 v in 1 kg koruzne moke 51 v. V občinah, ki so pa oddaljene več kakor 10 km, pa sme stati 1 kg koruzne moke 53 v in 1 kg koruznega zdroba 90 v. Te določbe morajo biti nabite na vidnem mestu brez izjeme v vsaki prodajalni za prodajo moke in zdroba iz koruze.

Najvišje cene za strojila. Vlada je izdala naredbo, s katero se določajo največje cene za smrekovo in hrastovo skorjo, katero se rabi kot strojilo pri izdelovanju usnja. Za meterski stot zdrave in suhe smrekove skorje v alpskih deželah južno od Donave je določena najvišja cena 30 K, za skorjo iz Gornje in Nižje-Avstrijske ter iz drugih dežel pa 26 K. Za zdrobljeno in zmleto smrekovo skorjo 6—8 K več. Za hrastovo skorjo v zvitkih je določena najvišja cena 30 K za meterski stot. Te najvišje cene so veljavne od tiste železniške postaje, kjer se je skorja pridelala, oziroma naložila.

Modra galica in galun. Ljubljanski „Kmetovalec“ piše: „Splošna zveza kmetijskih združenj v Avstriji piše: „Izdelovanje modre galice je zadelo zlasti v zadnjem času na razne ovire in težave; posebno nabava potrebnih surovin, pred vsem bakra, je tako težavna, da ni mogoče niti misliti na to, da bi se dalo vso naročeno galico hitro razposlati. Nastopili so slučaji „višje sile“ in pa „dobavo ovirajoči upli“, za katerih odstranitev naše moči ne zadoščajo: c. kr. ministrstvo za poljedelstvo je o teh stvareh prav dobro poučeno in stori vse, kar more, da odstrani ovire. Vendar si pa moramo biti že danes na jasnem glede tega, da bo prišlo obrambno sredstvo proti peronospori v več slučajih prepozno na svoje mesto, vsled česar je treba posebne previdnosti. — Galun, ki je izborno sredstvo za varčevanje z modro galico, je pri kranjski Kmetijski družbi pošel, dasi je imela 10 vagonov zaloge. Galun se je silno podražil in ga zaenkrat sploh ni več dobiti, ker se potrebuje v velikih množinah tudi za strojenje kož in ga tvornice ne morejo toliko izdelati, kolikor se ga sedaj takoj potrebuje. Galun je kemijska spojina dveh soli in sicer žveplenokislega kalija in žveplenokisle gline in v škropivu modre galice učinkuje le žveplenokisla gline. Žveplenokisla gline se more torej rabiti namesto galuna, je celo cenejša in je je c. kr. Kmetijska družba kranjska že naročila en vagon ter je bo oddajala odslej naprej namesto galuna.“ Graška zveza gospodarskih združenj (Verband landwirtschaftlicher Genossenschaften, Eggenberg pri Gradcu) še baje ima v zalogi večjo množino galuna.

Hmelj. Tudi v pretečeni dobi je bilo na hmeljskem trgu v Žatecu popraševanje po tujem hmelju precej živahno, toda hmeljarji so zvišali ceno za tuj hmelj zopet za 5—10 K, in hmeljski prekupec niso prišli s spekulacijami na svoj račun. Češkim hmeljarjem je povzročil razni hmeljski mrčes, zlasti hmeljske bolhe na hmeljskih nagaših tako veliko škodo, da se za sedaj niti približno ceniti ne more.

Plovba po Dravi zopet ustavljena. C. kr. namestništvo je odredilo, da se vožnja s splavi po Dravi pri jezu elektrarne v Fali zopet ustavi, ker se je pokazalo, da je plovba pri jezu nevarna. Dne 19. t. m. se je vršila uradna komisija na licu mesta, pri jezu, katere je sklepala, kako se mora jez popraviti, da bodo splavi zopet varni.

Vrane in divji golobi. Na poljih delajo vrane in divji golobi posebno na koruzi mnogo škode s tem, da male rastline kar po vrsti izrujejo. Okrajna

glavarstva so te dni naročila posestnikom in zakupnikom lovov, da naj do dne 1. junija 1916 kolikor le mogoče postreljajo vrane in divje golobe. Ako bi se posestniki in zakupniki lovov ne odzvali temu pozivu, bodo glavarstva dala vrane in divje golobe postreljati po drugih zanesljivih osebah.

* **Potres v Italiji.** Dne 17. maja so imeli v južni in srednji Italiji hud potres, ki je povzročil v mestu Rimini in v okraju Katolika velika opustošenja. V mestu Rimini je bilo 10 hiš popolnoma porušeni, 500 hiš tako poškodovanih, da so jih morali prebivalci zapustiti, čez 1000 poslopij je pa potres tako poškodoval, da so le deloma sposobna za človeško stanovanje. Porušena je tudi lepa stolna cerkev, rotovž in več drugih znamenitih mestnih poslopij. Ker ne smeje italijanski listi ničesar poročati o potresu, ni znano, koliko človeških žrtev je potres zahteval, govori se, da več sto. Škoda, ki jo je povzročil potres, znaša na milijone.

Kako so Murna lovili.

Pretečeno soboto zjutraj se je odigral na strehi mariborske vojaške rezervne bolnišnice na Tržaški cesti razburljiv dogodek, ki je privabil obilo gledalcev. Pešec Murn, baje gostilničar iz Trbovelj, je opravljal v imenovanem vojaški bolnišnici službo strežaja. Pred nekaj časa je dobil dopust, toda že dne 15. maja so ga spravili nazaj v bolnišnico, ker so našli pri njem nekaj perila, ki ni bilo njegova last. Očividno iz strahu pred kaznijo, ki ga je čakala, se je iz samoumorilnega namena večkrat zabodel v prsa in v roke. Murna so nato spravili v sobo za bolnike, iz katere pa se mu je posrečilo v soboto zjutraj uiti in zbežati skozi neko odprtino na streho omenjene bolnišnice. Na strehi je napravil gibanja, iz katerih je bilo sklepati, kakor da bi nameraval skočiti na tla. Toda vselej si je še v zadnjem hipu premislil. Tekal je na strehi od enega konca do drugega in vsi opomini in povelja, da naj zapusti streho, so bili brezuspešni. To je trajalo eno celo uro. Poklicali so mestno prostovoljno gasilno društvo, ki je prišlo na lice mesta z lestvico in gasilnim orodjem. Gasilci so splezali po lestvici na streho in na strehi se je pričel pravcati lov na Murna. Spodaj so pa že imeli pripravljeno mrežo, v katero bi padel Murn, če bi skočil na tla. Murn je zbežal na vrh strehe, gasilec ga je prijel za srajco, toda Murn se mu je izvil iz rok, pustivši v gasilcevih rokah kos odtrgane srajce. Ta lov na Murna je trajal dalje časa. Končno so udrili gasilci od vseh strani na streho in Murn je bil popolnoma obkrojen. V hipu je skočil v stran, zbežal proti koncu strehe, se prijel za strešno cev-odvodnico, za katero se je krčevito držal in tako visel, mahljaje z nogami po zraku. Toda še tudi sedaj se ni hotel spustiti k tlom, marveč se je z rokama premikal sedaj na levo in sedaj zopet na desno, dokler ga ni gasilec udaril po rokah, da se je moral spustiti proti tlom. Padel je v spodaj nastavljeno mrežo. Bil je sicer nekoliko omamljen, a drugače nepoškodovan. Občinstvo, zlasti otroci in ženske, je zasledovalo s strahopalnimi kiki ves razburljiv prizor.

Dopisi.

* **Maribor.** V vojaški bolnišnici v Bruneku na Tirolskem je umrl sin tukajšnjega notarja dr. Firbasa, medicince Stanko Firbas, ki je opravljal službo vojaškega zdravniškega asistenta na bojišču. St. Firbas je bil pred nedavno odlikovan z zlatim zaslužnim križcem. Njegovo truplo so prepeljali v Maribor, kjer je bilo pokopano dne 25. maja t. l. na mestnem pokopališču v Pobrežju. Bog bodi olačnik globoko potrti rodbini, rajnemu Stankotu pa svetila večna luč!

* **Slivnica pri Mariboru.** Umrla je dne 9. maja v 57. letu svoje starosti Ana Bojčnik, p. d. M. Ana, previdena s sv. zakramenti za umirajočo. Bila je pridna, poštna, ponižna, delavna in skrbna ter skromna Marijina družbenica. Za dobre namene je mnogo darovala, n. pr. za lursko cerkev v Rajhenburgu in tudi za cerkev Matere Milosti v Mariboru. Zato jo je pa ravno v Marijinem mescu majniku Marija poklicala po plačilo. Trpela je hude bolečine. Čez pol leta ni bilo zdravila več za njo. Naj počiva v miru!

* **Sv. Jurij ob Pesnici.** Uspeh IV. vojnega posoila v naši župniji je nepričakovano velik. Največ je pripomogla tukajšnja šolska podpisovalnica, ki je do dne 23. t. m. imela gotovo nad 36.000 K. tako da bo s svotami, ki so jih naši podpisali pri posojilnici v Svečini in pri mariborskih denarnih zavodih, v cellem gotovo svojih 40.000 K. odtod podpisanih. Tudi za teden Rudečega križa se je v cellem nabralo do 400 K. — Bela žena smrt je dne 6. maja pokosila zgledno krščansko ženo, mater in gospodinjko Antonijo Zirngast, p. d. Peršonko, v Klancih v starosti 62 let. Naj v miru počiva po ljudih mukah dolgotrajne bolezn, ki jih je s tako krščansko potrpežljivostjo prenašala! — V naših krajih že od Velikonoči hudo razgraja oslovski kašelj med otroci, tako da je bila šola nekaj časa čisto zaprta, a tudi sedaj prihaja le še malo otrok.

* **Osek v Slov. gor.** V naši občini se je nabralo 24 K za avstrijski Rudeči križ. Znesek se je vposlal na glavarstvo.

* **Sv. Jurij ob Ščavnici.** Alojz Farkaš, praporščak v c. in kr. 27. pešpolku, je bil za svoje hrabro vedenje v četrti goriški bitki odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo I. razreda. Mesca septembra 1915 je bil odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo II. razreda.

* **Kapela pri Radencih.** V Očeslavcih je umrla dne 11. t. m. Marija Kreft, sestra pokojnega kanonika dr. Križanica in Angeline Križanič, prednice čč. šolskih sest. v Celju. Svetila ji večna luč!

* **Mala Nedelja.** Dne 3. junija se bo vršila procesija k Mariji na Ptujsko goro. Ob 6. uri zjutraj bo pri Mali Nedelji sv. maša za romarje, potem odhod romarjev na Moravski vrh, od tam pa proti Sv. Lovrencu v Slov. gor. Tam se še zbere več romarjev in gredo skupno zbrani v molitvi proti Ptuj. V župnijski cerkvi sv. Petra in Pavla se bo podelil sv. blagoslov s Najsvetejšim. Okoli 11. ure je odhod iz Ptujja proti Sv. Roku. Tam bo nagovor o pomenu 30letnice romanja. Od tam odhod proti Ptujski gori.

* **Studence.** V Modražah je zložilo v nedeljo, dne 7. t. m., prijateljsko omizje v Kužnerjevi gostilni na poziv vrlega domačina g. Jurija Plavčak za avstrijski Rudeči križ znesek K 8,74. Šolskemu vodstvu izročeni znesek se je odposlal vodstvu imenovane družbe. Bog povrni!

* **Konjice.** Poročnik 11. polka ulancev knez E. Windischgrätz je prišel v rusko ujetništvo.

* **Sv. Florijan pod Bočem.** Črešnje se že trebijo pri nas in bodo ob ugodnem vremenu v začetku mesca junija že dobre za jed. — Zopet so udrili tatovi dne 10. maja h Kunstekovim ter odnesli meso in nekaj veder pijače ter obleko; dalje k Fideršiču, koder so odnesli obleko in žensko uro z zlato verižico. Moramo biti dobro oboroženi in biti na straži po noči, drugače še nam vse pokradejo.

* **St. Vid pri Planini.** Umrl je dne 9. maja Fr. Žagar, priden posestnik v Podlogu v starosti 74 let. Dolgo in mučno bolezen je potrpežljivo prenašal. Zapustil je staro ženo in hčer, sin mu je pa v vojni. Počrteb se je vršil dne 11. maja. N. v m. p.!

* **Sv. Rok pri Šmarju.** Mežnar Sv. Roka pri Šmarju, Jožef Novak, nam sporoča presrečno zahvalo za „Slovenskega Gospodarja“, ki njega in njegove tovariše na bojnem polju obišče in razveseli vsako nedeljo jutro. Tolaži in navdušuje nas ter uči in vodi naše ljube domačine. Pozdravljamo: Jožef Novak, Franc Rajh, Vincenc Škorjanec, Martin Pevec, Fr. Vovk, Simon Petrovič iz Ljutomer, Franc Zaurič iz Brežic, Martin Knap iz Zibike.

* **Marnberg.** God sv. Janeza Nepomučana se je dne 16. majnika pri podružni in romarski cerkvi na Suhem hribu kljub slabemu vremenu prav slovesno obhajal. Navzočih je bilo 7 dukovnikov. Posebno nas je razveselilo, da nas je s svojo prisotnostjo počastil g. pisatelj Fr. Ks. Meško.

Zadnja poročila, došla v četrtek, 25. maja.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 24. maja.

Uradno se razglašaja:

Italijansko bojišče.

Severno od Suganske doline so naše čete zavzele višinski greben od gore Salubio do kraja Burgen (Borgo). Na mejnem grebenu južno od doline je bil sovražnik pregan z gore Kempeberg.

Dalje proti jugu držijo Italijani višine izhodno doline Val d'Assa in utrjeni prostor pri Asiagu in Arsiero. Oklopna utrdba Kampolongo je v naših rokah. Naše čete so se še bolj približale dolini Val d'Assa in dolini Posina.

Od začetka napadanja je bilo ujetih 24.400 Italijanov, med njimi 524 častnikov; uplenjenih pa 251 topov, 101 strojna puška in 16 minskih metačev.

V ozemlju na Doberdobo so bili artilerijski boji ob časa do časa zelo živahni. Pri Tržiču je bil sovražni napad odbit.

Naš zrakoplovni oddelek je metal bombe na postajo Per la Carnia.

Pri izpraznitvi krajev našega ozemlja od strani sovražnika je, kakor se zdi, odšlo deloma tudi italijansko prebivalstvo. Ljudje, ki tako zapustijo svojo domovino, bodo morali svoje združenje s sovražnikom zagovarjati po kazenskem pravu.

Balkansko bojišče.

Položaj nespremenjen.

Rusko bojišče.

Nobene spremembe.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Koliko zemlje smo že odvzeli Italijanom?

Uspehi avstrijskega orožja proti Italijanom, ki so dan za dnevom večji in po katerih bodo Italijani kmalu popolnoma pregnani s Tirolskega, se zasledujejo v Švici z izvanredno napetostjo. Po poročilih, ki kljub strogemu zaprtju meje prihajajo v Svico, je črta Asiago-Arsiero po Avstriji že močno ogrožena. Avstrijci so od začetka napadanja (15. maja) pridobili več kot 300 kvadratnih kilometrov zemlje.

Boji na desnem bregu Adige.

Dosedaj so se vršili boji večinoma samo na levi, to je izhodni strani Adige. Iz poročil pa, ki prihajajo iz Italije, se razvidi, da so naši začeli napadati tudi na zahodni strani, to je med Adigo in Gardskim jezerom.

Dijaški kuhinji v Mariboru so darovali: Posojilnica v Framu 30 K, Posojilnica in hranilnica v Slovenjgradu 20 K, Ivan Medvešek, župnik na Tinjah, 10 K, Mohorjani na Tinjah 10 K, Miroslav Volčič, župnik v Breznu, 10 K, dr. Anton Medved, c. kr. profesor v Maribor, mesto venca + g. Iv. Markošek 10 K, Tini Gutman v Gostingu za kruh sv. Antona 2 K, tiskarna sv. Cirila v Mariboru, ne računajoč poročilo za 1914-15 K 23.10, dr. Ivan Rajšp, c. in kr. nadzdravnik na bojnem polju, mesto venca + očetu, 30 K, Okrajna posojilnica v Ormožu 20 K, dr. Pavel Turner, veleposestnik v Mariboru, 20 K, G. Zrnko, župnik v Pušavi, 10 K, Henrik Schreiner, c. kr. ravnatelj v Mariboru, 10 K, Pavel Holcman, kaplan v Mariboru, 16 K, dr. Radoslav Pipuš, odvetnik v Mariboru, 100 K, Fran Ogrizek, župnik v Dramljah, 6 K, Alojzij Sagaj, kaplan v Sv. Lovrencu na Dravskem polju, 10 K, Franc Rampre, kaplan v Sevnici ob Savi, 17 K, Vid Janžekovič, župnik v Svečini, 10 K, Franc Trop, župnik v Šmarjeti pri Rimskih topl., 10 K, dr. Josip Somrak, profesor bogoslovja v Mariboru, 10 K, Franc Koser star., Juršinci, 1 K, Franc Pečnik, župnik v Podgorju, 20 K. Vsem čč. gg. darovalcem prirčna hvala!

Listnica uredništva

Sv. Krištof pri Laškem: Za se in za vsako osebo v družini in za vsakega delavca si smete na dan obdržati za vsakega 366 gr. žita ali 300 gr. moke. Zračunajte si koliko rabite vsem ter poročajte glavarstvu, na kar se morajo ozirati. — Vojna pošta 6: Ako ste v fronti, bo trda šla z dopustom. Ako niste, se javite k raportu in prosite za dopust.

Novo cerkevne pesmi Ign. Hladnika, za mešan zbor in šolo z orgami. Zdrava Marija op. 69. Marijine pesmi. 2 K. Petro vojnih Marijnih op. 65. 1 K. Osem Tantum ergo op. 56. 1 K. Naroči se pri skladatelju: Novomesto, Dolenjsko in v Kat. Bukvarni v Ljubliani.

363

Vredni občni zbor

Kmečke Hranilnice in posojilnice v Laškem,

reg. zadruga z neom. savezo.

ki se bo vršil dne 4. junija 1916 po prvem sv. opravilu v izpraševalni sobani v nadžupnišču.

DNEVNI RED:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1915.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Volitev načelstva in nadzorstva.
6. Sprememba pravil.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih združenikov.

NAČELSTVO.

369

Izbrano se je obneslo za vojaške in vojski in sploh za vsakega kot najboljše

bol oblažujoče mazanje

pri prehlajenju, revmatizmu, protinu, prsni, vratni in bolesti v hrbtu

Dr. Richter-ja

Sidro - Liniment.

capsici compos.

Nadomestilo za **Sidro - Pain - Expeller.**

Steklenica kron. — 80, 1.40, 2.—.

Dobiva se v lekarnah ali direktno v Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem levu“, Praga, I., Elizabetna cesta 5.

Dnevno razpošiljanje.

Loterijske številke.

Prst, dne 17. maja 1916: 3 8 30 44 46
Dunaj, dne 20. maja 1916: 20 58 45 17 79

Mala naznanila

Prepoved. Franc Šušterič lastnik gozda v občini Buče v Vranskigorci izjavlja, da se v njegovi gosti ne sme nobeno poškodovanje delati in je vsaka postranska pot za živino in ljudi strogo prepovedana. Franc Šušterič, Čret. 364

Dober privatni tapetnik

sprejema vsa v njegovo stroko spajajoča dela v izven Maribora. Na zahtevo pride delat na dom. Cene zmerne, delo solidno. — Cenj. adrese pošlji na upravnistvo pod naslovom „Tapetnik 361“, Maribor.

Kuharica srednje starosti, vajena vsakega dela, želi stopiti v službo, tudi v kako župnišče. Naslov Alojz Jagodič Sv. Peter na Medv. selu, Kačidol, p. Podplat. 311

Hišna šivilja se lepo priporoča za šivanje spoštovanim gospod. Znam lepo šivati belo perilo in obleke in grem šivat ven na deželo. Naslov: Hišna šivilja, Maribor Tegethoffstrasse št. 28. 350

Hiša.

Kdor želi kupiti posestvo, naj se oglasi pri gospodini Julijani Lah v Metavi št. 60. Sv. Peter niže Maribora. Hiša je zidana, posestvo je malo, meri 4½ orale. Proda se po jako ugodni ceni. 353

Gospodična z lepo pisavo želi stopiti kot začetrnica v službo v kako pisarno. Vstop 1. junija. Naznanila pod „1. Junij 355“ na upravnistvo tega lista.

Za neko točilnico se takoj sprejme blagajničarka, ki razume oba deželna jezika in zna dobro računati; taka ki ume z registrirno blagajno ravnanje, ima prednost. Ponudbe z zahtevki plače in priporočilnimi pismi na upravo „Slov. Gosp.“ pod „Blagajničarka št. 357.“

Sprejema dva starejša zakonska kot poljska blapca in dekle. On mora biti vajen na vsa poljska dela, ona krmiti in molziti krave. Imata prosto stanovanje, kurjavo in dobro hrano. Plača po dogovoru. Ferd. Roš, velepl., Hrastnik ob juž. železnici. 358

Izuren kovač se takoj sprejme pod ugodnimi pogoji. Marija Stadler, posestnica, Sv. Peter pod Sv. Gorami, Spodnje Štajersko. 348

Posestvo na Spodnjem Štajerskem ali v bližini Zagreba se išče. Ponudbe na: A. Škerk-Knittelfeld Kärntnerg. 9. 346

Išče se dekla, bolj v letih, poštna delavna, ki razume dela v vrtu in na polju ter zna krave molziti. Eilec, trgovina s premogom, Pobrežje pri Mariboru. 357

5 vinarjev

Prva tovarna ur
Ivan Konrad,
c. i. k. dvorni dobavitelj v Brüxu
801 na Češkem.

Nikelnasta anker-ura K 630, 6-80, 9-50, starosrebrna-kovinska remont. ura K 8, s švicarskim kolesjem K 8-25, vojna spominska ura K 10, radium žepna ura K 18, niklasta budilka K 7, stenska ura K 5-20. Za vsako uro triletno pisмено jamstvo. Pošilja se proti povzetju. Noben riziko! Zamenjava dovoljena ali denar nazaj. 1 Da

Klavirji od 75 do 350 K se prodajo. Maribor Šilerjeva ulica 14, hiša na dvorišču, I. nadst. 365

Podstrešna ropotilja se prodajo Maribor, Šilerjeva ulica 14, hiša na dvorišču, I. nadstropje. 366

Sprejme se takoj pastir na ugodnem kraju blizu župne cerkve. Mesečno plačilo 10 kron. Naslov pove upravnistvo Slov. Gospodarja pod „Pastir 337.“

Sprejme se takoj priden in zmožen pomočnik manufakturne stroke kakor tudi vajenec iz dobre hiše v trgovino Jos. Druškovič, Slovenj Gradec. 356

Službo oskrbnika ali šaferja na Slov. Štajerju, Kranjskem ali Hrvaškem želi nastopiti superarbitriran 32 letni orožniški stramojster. Izdelal je z uspehom vinarsko šolo in je tudi sam osebno izvežban v vseh gospodarskih rečeh. Večletna praksa. Zmožen za delo. Vračanja na upravnistvo pod „Oskrbnik“ št. 335.

Lepo posestvo z zidano hišo ob drž. na cesti št. 11—Spielfeld, z nekatereimi orali rodovitne njive in travnika se prodajo. Cena 11.000 K. Nekaj dolga lahko ostane na posestvu. Hiša je samo par minut od farne cerkve št. 11 v Slov. gor., 20 minut od žel. postaje za brzovlake Spielfeld. Posestvo je kakor ralašč za kakega pensionista ali obrtnika. Lastnik je Hranilnica in posojilnica št. 11 v Slov. gor. Vpraša se pri načelniku č. g. župniku Evaldu Vračko-tu ali kaplanu gospodu Thalerju. 317

Prodajalka, izurjena v mešani stroki, išče službo na deželi ali zunaj mesta. Naslov pove upravnistvo tega lista pod „Prodajalka št. 343.“

Išče se vinar ali najemnik z 2-3 osebam v St. Peter pri Mariboru. Vpraša se: Maribor, Fabriksgasse št. 14. 342

Novozidana hiša.

davka prosta, na Tezno, s 5 sobami 4 kuhinje, perilna kuhinja, studenec, lepa njiva. Cena 13000 kron. — Hiša brez njive, velik vrt, drugo v.o. kakor pri prvi. Cena 9000 K. Tezno 42 pri gosp. Bannar. 178

Kozolec — 21½ m do g, 6½ m širok, 8 štavov — se prodajo po primerni ceni. Vpraša se naj pri Jul. Kovaršč, trgovca v Vojniku.

Dvanadstropna hiša s velikimi stanovalci plačajo na leto 2832 kron, se prodajo pod lahkimi plačilnimi pogoji za 30.000 K. Več v upravnistvu pod „Hiša 192.“

Učenca

sprejme takoj Franjo Duchek sv. Peter, Maribor Viktringhofgasse 99

Dobrodoča manjša špecerijka trgovina se pu. odd. z blagom in curavo vred. Več pod „Trgovina v Mariboru št. 310“ pri upravnistvu 3. ov. Gosp.

Krompir in kislo zelje

kupuje trgovina Poš Maribor, Koroska cesta 20.

Zahvala.

Za vse izraze in sočutja ob prebriski izgubi naše drage sestrice

Ane Bojčnik,

izrekamo tem potom najiskrenejšo za hvalo č. g. duhovnemu svetlovalu Fr. Hirti in po ebnu zahvalo č. g. kaplanu Štefanu Belšak, ki so jo sprevideli s sv. zakramenti in g. organistu za krasno petje na koro in pri pogrebu. Prisrčna zahvala tudi gospodič. Miciki Golčnik in g. Bezjakovi iz Fram in vsem sosedom in znancem ter tudi vsem tistim, ki so nas tolažili v prebriski izgubi. Stotero Bog plati! 354

Fram, dne 20. maja 1916.
Janez Hojnik, Marjeta Hojnik, Terezija Hojnik,
stric, teta, sestrična.

Vila

novozidana s 3 sobami, 4 predsobe, 1 kuhinje s vodo. Veliki vrt v Mariboru Lahki pogoji. Cena 28 tisoč kron. Več pove upravnistvo pod „Vila 172.“

Pozor brigadni jugali Imam lepo stanovanje s večimi sobami in kuhinjo (s nadstropju) po ceni sa oddati. Suho stanovanje, hiša ob železnici in drž. cesti, na daleč od Maribora 2 uri in cerkve 1½ ure). Oglasiti se je pri Martinu Šušterič, gost lečkar, Strihovcu p. St. Ilj v Slov. gor. 290

Vinski kamen

kupuje M. Berdaj, Maribor 332

Hiša

novozidana 2 nadstropna v mestu, še davka prosta, velik vrt, stanovalci plačajo na leto 2832 kron, se prodajo pod lahkimi plačilnimi pogoji za 30.000 K. Več v upravnistvu pod „Hiša 30.000 Maribor.“ 190

Hiša

na voglu novozidana 2 nadstropna, s prodajalnicco, v mestu, še davka prosta za stanarico se dobi na leto 4200 K. Lahki pogoji. Cena 52.000 K. Naslov v upravnistvu pod „Davka prosta št. 191. Maribor.“

Cevljarska zadruga v Ljubnem ob Savinji

vpisana zadruga z omejeno zavezo,

ima svoj letni občni zbor dne 28. maja 1916 ob 2. uri popoldne na Ljubnem v zadrugi pisarni.

DNEVNIR:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobrenje letnega računskega zaključka za leto 1915.
4. Slučajnosti.

341 K polnoštevilni udeležbi uljudno vabi načelstvo.

Prva slovenska razpošiljalna svetovno-znanih srebrno jeklenih

kos

znamka dvojni
»Orel« z mečem,

katere so iz najboljšega in najvlačnejšega jekla, lahke, na las tanko izdelane, najlepše izpeljane in za vsak kraj rabljive se toplo proroča.

Za vsak komad se garantira.

Pri naročilu 10 kom. se doda 1 komad zastoj.

KMETOVALCI! ogibajte se manjvrednega židovskega blaga. Zahtevajte cenik.

Edina zaloga: Ad. Geiss a nasl. Viktor Piliš, Zalec v Savinjski dolini. 359

Opozarjamo

veleocenjene kmetovalce v njih lastnem interesu, da g. Franc Kampuš iz Gornje Poljskave od nas ni pooblaščen k sprejemanju denarjev ter izjavljamo, da ne priznamo nobenega plačila, ki se izvrši za nas v roke omenjenega Franceta Kampuša.

Tovarna poljedelskih strojev, livarne železa in kovin K. & R. Ježek, Blansko na Moravskem. 352

Zahvala.

Vsem, ki so mojega ljubega očeta
Ivana Zdolšek

dne 15. majnika spremljali k zadnjemu počitku, se iskreno zahvaljujem. Priporočim dobrega očeta v pobožno molitev in blag spomin.

Gaberje-Celje. 17. majnika 1916.

Jožefa Zdolšek,
edina hči in sorodniki. 356

Med. Stanko Firbas,

kot c. in kr. praporščak za svoje odlično in požrtvovalno službovanje na bojišču odlikovan z zlatim križem za zasluge,

v soboto dne 20. maja 1916 zvečer v rezervni bolnišnici v Brunecku na Tirolskem mirno v Gospodu zaspal.

Telesni ostanki predragega rajnega se v Maribor prepeljejo in v četrtek dne 25. t.m. ob 1½. uri popoldne na mestnem pokopališču v Pobrežju položijo k zadnjemu počitku.

Sv. maša za rajnega bo v petek dne 26. t.m. ob 10. uri v franciskanski cerkvi v Mariboru.

Maribor, dne 22. maja 1916.

Dr. Franc Firbas, c. kr. notar in Rosina Firbas, roj. Schimak, stariši. Pini Müller, roj. Firbas, Lexi Decker, roj. Firbas, sestre. Berta Himmler, nevesta. Dr. Ferdinand Müller, Karl Decker, svaka. Danica Müller, nečakinja. Hartl Decker, nečak.

Jakob Urbanc

veleposestnik, lesotržec, častni občan i. t. d. v Lehnju na Pohorju

v starosti 63. let po dolgi mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega rajnega se je vršil v četrtek dne 11. maja 1916 na pokopališču v St. Lovrenc.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

Marija Urbanc roj. Schwegler,
soproga.

Julija, Lojzka, Zofka, Jakob, Maks, Franček, Marija Osetroj. Urbanc, Frančka Pernatroj. Urbanc
otroci.

Oset Andrej, Pernat Alfonz,
zeta.

Marija Dittner roj. Urbanc,
sestra.

Micka, Dragica,
vnukinja.

Manufakturno trgovino J. FAULAND v Ptuj

se najbolj priporoča.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrirani sklad za posojila in hranila

Obrastuje hranilne vloge
4 1/4 %
od dnevne vloge ob vsaki zadnji
Renta davek plača posojilnica sama.

Dele dolžnosti
Vsaka množina kuhinjskih in mesarskih kosti
tupi po najboljših cenah trgovina F. Confidenti,
Zavodna, Celje.

Uredništvo
za stranke vsak dan od 12. ure
do 12. ure
Posojilnica daje tudi dnevne hranilnice

lastni hiši (Hotel „Pri belem volu“) v Celju, Graška cesta 9, I. nadst.

Vabilo

na

OBČNI ZBOR

„Okrajne posojilnice v Ljutomeru“

ki se bo vršil
v soboto, dne 27. maja t. l. ob 8. uri zjutraj
v posojilnični pisarni v Ljutomeru.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorništvu o računu za l. 1915 in odobrenje istega.
3. Izločitev udov.
4. Sklepanje o brezobrestnem posojilu Marijanišča v Veržetu.
5. Slučajni predlogi.

Ako bi ta na 8. uro sklicani občni zbor ne bil sklepčen, se vrši ob 9. uri istega dne z istim dnevnim redom in v istih prostorih drugi občni zbor, kateri bo v smislu § 38. pravil sklepal veljavno tudi ne oziraje se na število navzočih združnikov.

V Ljutomeru, dne 15. maja 1916.

Ludvik Babnik,
načelnik.

Vabilo

na redni občni zbor
Kmečke hranilnice in posojilnice pri
Sv. Bolfenku v Slov. goricah,

reg. zadruga s neodm. zavez.

ki se bo vršil v nedeljo dne 4. junija 1916 ob 3. uri popoldne v gostilniških prostorih g. Franca Horvat pri Sv. Bolfenku v Slov. goricah.

DNEVNI RED:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobrenje računskega zaključka za leto 1915.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Ako bi bil ta-le občni zbor nesklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki bo sklepal brezpogojno.

Načelnstvo.

Vabilo

na redni občni zbor

Kmetijske zadruga v Jarenini,

ki se bo vršil dne 4. junija 1916 po večernicah v Čitalnici.

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Potrjenje rač. zaključka za l. 1915.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Načelnstvo.

Vsako množino kuhinjskih in mesarskih kosti
tupi po najboljših cenah trgovina F. Confidenti,
Zavodna, Celje.

Pozor kmetovalci!

Ne zamudite takojšnjega nakupa zanesljivih in
kaljivih semen, na primer: domače detelje, nemške
detelje (lucerne), pese rumene in rdeče, trave
sploh vseh semen, kakor tudi vrtnih in cvetličnih
od znane trdnosti Mauthner, ki se dobijo pri domači
trdnosti

Ivan Ravnika, Celje.

Vse

dame vedo, da je dobro razkuževalno sredstvo pri toaleti
in negovanju bolnikov velike važnosti. Zahteva se danes,
da razkuževalno sredstvo hitro in sigurno učinkuje, da pa
tudi prijetno diši in da je ceno. Mnogokrat

bodo

ljudje opazili, da nekatere dame po karbolni dišči raz-
kuževalna sredstva odstranjujejo, ker se ta neprijetni duh
ne da odpraviti od rok, obleke in perila. — Ako se pa
vedno le

Lysoform

rabi, ni nobenih nevarnosti! Lysoform ima prijetni dobi
aromatični duh, je po ceni in ni strupen. Originalna ste-
klenica v vsaki lekarni in drožeriji K 1-25. Vse dame naj
bi torej le Lysoform

rabile.

Nove cene od 1. maja naprej:

Lysoform ena steklenica 100 gr	K 1-25
" " " 250 "	K 2-50
" " " 500 "	K 4-—
" " " 1000 "	K 7-—
" " toaletno milo en kos	K 2-—
Pfefferminz Lysoform (ustna voda)	K 2-—

„ADOL“

alpski zeliščni liniment.

Najboljše, bolečino utehujoče sredstvo za vri-
banje.

Mestna lekarna „pri c. kr. orlu“

FRIDERIK PRULL,

lekarnar v Mariboru, Glavni trg, zraven rotovža

Kose!

Kdor hoče imeti

KOSO,

s katero se ni treba mučiti ter se lahko z enkratnim
klepanjem z lahkoto kosi vsake vrste travo celi dan,
naj se obrne na trdko;

J Krašovic v Zalcu,

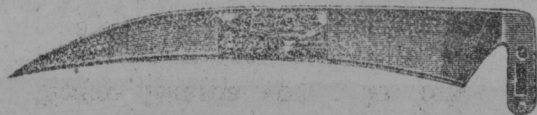
katera ima edino zastopstvo svetovnoznanih kos-
znamka „Poljedeljsko orodje“ in jih je tudi več
tisoč razpečala. Za dobro kakovost kos se jamči.

Cenik na zahtevo brezplačno. Cene najnižje!

Kose!

Kose!

Čas košnje je tu!
Pozor kmetovalci!

Naročite takoj za poskušnjo najboljše kos-
sedanjosti „Gorenjsko koso“, ki je izdelana iz
najfinejše srebrnojeklene tvarine ter se za vsa
komad jamči (garantira). Dobi se edino v prvi
gorenjski razpošiljalni Ivan Savnik
Kranj st. 150 (Gorenjsko).

Gorenjska kosa 60 65 70 75 cm dolge
6 6 1/2 7 7 1/2 8 pesu

Cena K 260 270 280 290 3 — komad

„Gorenjska kosa“ je lahka kot pero, torej pri-
pravna tudi za ženske!

(Zahtevajte ilustrovani cenik zastoj!)

Ako naročite

in to nemudoma dostavijo.

1. srečno ogrado Gorenjskega križa
1. srečno ogrado Gorenjskega križa
1. srečno budimpeštanske bazilike
1. toaletni list 3%, zemlj. srednj. iz l. 1880
1. toaletni list 4%, ogrske hip. srednj. iz l. 1884

12 žrebanj vsako leto, glavni dobitki 300.000 f.

dobite igralno pravico do dobitkov ene tarbe
srečke v znesku do

4000 frankov popolnoma zastoj!

Pojavnila in igralni učrt pošilja brezplačno

Srečkovno zastopstvo 15. Ljubljana.